Пролетары ўсіх краін, еднайцеся!
Камуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

82 (7408) СУБОТА 5 мая 1945 г. Цана 20 кап.

Усе, як адзін, падпішамся на Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку!

Дружнай падпіскай на новую пазыку наблізім дзень канчатковай перамогі над нямецка-фашысцкімі захопнікамі, яшчэ больш умацуем ваенна-эканамічную магутнасць совецкай Радзімы!

У імя канчатковай перамогі

Велічныя, поўныя глыбокага значэння, гістарычныя дні перажывае совецкі народ. Увесь свет чуе гукі пабеднай сімфоніі салютаў у гонар новых бліскучых перамог нашай Чырвонай Арміі. [illegible] гэтыя перамогі — бліскучае [illegible] геніяльнай [illegible] Чырвонай Арміі ў вайне супроць гітлераўскай Германіі, [illegible] у сваім размаху і вялікасці.

Якая выдатная, сапраўды [illegible] тысячагадовай [illegible]. Нашы войскі [illegible] Берлін — цэнтр нямецкага імперыялізма [illegible]. Сталіца фашысцкай [illegible]. Совецкія воіны ўзнялі над ім сцяг перамогі.

[illegible]

У дзень 1-га Мая таварыш Сталін звярнуўся да Чырвонай Арміі і ўсяго совецкага народа з загадам, у якім паказаў гістарычныя поспехі совецкай зброі і паставіў задачы перад народам і арміяй.

Таварыш Сталін сказаў: «Адышлі ў мінулае і не вернуцца больш цяжкія часы, калі Чырвоная Армія адбівалася ад варожых войск пад Масквой і Ленінградам, пад Грозным і Сталінградам. Цяпер нашы пераможныя войскі громяць узброеныя сілы праціўніка ў цэнтры Германіі, далёка за Берлінам, на рацэ Эльба».

[illegible]

Перамога блізка, як ніколі. Але гэта не дае падстаў [illegible] Інтарэсы канчатковай перамогі патрабуюць новага напружання ўсіх сіл армій і народа для апошняга штурму гітлераўскай Германіі.

Таварыш Сталін кліча Чырвоную Армію да новых ратных подзвігаў. [illegible] кліча працоўных совецкага тылу павялічваць усямерную дапамогу фронту. [illegible] ... вайною, узнімаючае імя вышэй магутнасць нашай совецкай дзяржавы!».

Баявы заклік таварыша Сталіна адгукнуўся мільёнагалосым рэхам у арміі і ў народзе. У свяшчэнным парыве напружваюць яны свае намаганні для апошняга штурму гітлераўскага логава. І яркім сведчаннем гэтага з'яўляецца той патрыятычны ўздым, з якім працоўныя Совецкага Саюза сустрэлі выпуск новай — Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі.

Учора радыё паведаміла аб выпуску новай ваеннай пазыкі. Гэтая вестка хутка абляцела ўсю нашу рэспубліку. На прадпрыемствах, у калгасах, ва ўстановах праходзяць шматлюдныя мітынгі, на якіх выступаюць тысячы працоўных. Людзі розных узростаў, прафесій гавораць аб адным — аб сваёй любві да радзімы, аб сваёй гатоўнасці ўсё аддаць у імя яе працвітання, славы і шчасця.

Адразу ж пасля перадачы паведамлення пра выпуск новай пазыкі на мітынг сабраліся рабочыя, інжынерна-тэхнічныя работнікі і служачыя Мінскага завода імені Кірава. Адзін за другім падымаліся на трыбуну рабочыя, [illegible] выпуск новай пазыкі і падпісваліся на яе. Слесар тав. Дубоўскі падпісаўся на 200 працэнтаў свайго месячнага заробку. [illegible] рабочыя Марыя Парафіновіч, Анна Іванова і другія. За [illegible] тысячы рублёў, што складае больш 100 працэнтаў да фонда зарплаты. Падпіска на заводзе працягваецца.

На мітынгу ў сельгасарцелі «Чырвоны хлебароб», Гомельскага сельскага раёна, першым выступіў старшыня праўлення Павел Багданаў, які заявіў:

— Новая ваенная пазыка — гэта пазыка нашай канчатковай перамогі над ворагам. Я падпісваюся на 2.500 рублёў і ўношу іх наяўнымі.

Уся за першыя дзве гадзіны сума падпіскі ў калгасе «Чырвоны хлебароб» перавысіла 60.000 рублёў.

Значны мітынг адбыўся ў калгасе імені Фрунзе, Рудзенскага раёна. Старшыня [illegible] падпісаўся на новую пазыку на 10.000 рублёў і ўнёс іх наяўнымі.

І так на кожным прадпрыемстве, у кожным калгасе, у кожнай установе. Совецкія людзі з найвялікшым уздымам [illegible] ваенную пазыку, бо яны добра ведаюць, што сродкі ад яе пойдуць на справу нашай перамогі, на справу далейшага ўмацавання ваенна-эканамічнай магутнасці Совецкага Саюза. [illegible]

Падпіска на Чацвертую Ваенную Пазыку праходзіць у абстаноўцы найвялікшага патрыятычнага ўздыму працоўных нашай рэспублікі. [illegible]

Працоўныя Совецкай Беларусі! Рабочыя, сяляне-калгаснікі, інтэлігенцыя! Усе, як адзін, падпішамся на Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку — пазыку канчатковай перамогі над нямецка-фашысцкімі захопнікамі!

Усе нашы сілы — на канчатковы разгром ворага, на далейшае ўмацаванне ваенна-эканамічнай магутнасці нашай совецкай радзімы!

Пастанова Прэзідыума ВЦСПС

Аб удзеле прафсаюзных арганізацый у правядзенні падпіскі на Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку

Прэзідыум Усесаюзнага Цэнтральнага Совета Прафесіянальных Саюзаў прапануе ўсім цэнтральным, рэспубліканскім, краявым, абласным, фабрычна-заводскім і мясцовым камітэтам прафсаюзаў прыняць актыўны ўдзел у правядзенні падпіскі на Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку сярод рабочых, інжынерна-тэхнічных работнікаў і служачых, сярод усіх працоўных Совецкага Саюза.

Прафсаюзныя арганізацыі павінны шырока растлумачыць усім рабочым і служачым значэнне выпуску Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі, [illegible]

Прафсаюзныя арганізацыі павінны растлумачыць, што сродкі [illegible] Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флоту для хутчэйшага і канчатковага разгрому [illegible] і далейшага ўмацавання [illegible] нашай Радзімы.

Растлумачваючы значэнне выпуску Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі, прафсаюзныя арганізацыі павінны лічыць сваёй асноўнай задачай [illegible] падпіску на пазыку рабочых і служачых у памеры не менш 3—4-тыднёвага іх заробку.

Прэзідыум Усесаюзнага Цэнтральнага Совета Прафесіянальных Саюзаў заклікае ўсіх рабочых, служачых і інжынерна-тэхнічных работнікаў [illegible] Совецкага Саюза [illegible] падпіскай на Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку [illegible]

Прэзідыум Усесаюзнага Цэнтральнага Совета Прафесіянальных Саюзаў [illegible] партыі Леніна—Сталіна [illegible] Прэзідыума Саюза Гаспадарчага Пазыкі [illegible]

У Соўнаркоме Саюза ССР

Аб выпуску Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі

У мэтах прыцягнення дадатковых сродкаў на абарону краіны Совет Народных Камісараў Саюза ССР ПАСТАНАЎЛЯЕ:

1. Выпусціць Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку на суму 25 мільярдаў рублёў тэрмінам на 20 год.
2. Абліґацыі пазыкі і прыбыткі ад іх, у тым ліку выйгрышы, вызваляюцца ад абкладання дзяржаўнымі і мясцовымі падаткамі і зборамі.
3. Зацвердзіць прадстаўленыя Народным Камісарыятам Фінансаў Саюза ССР умовы выпуску Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі.

Зацверджана Советам Народных Камісараў Саюза ССР 4 мая 1945 года

Умовы выпуску Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі

1. Чацвертая Дзяржаўная Ваенная Пазыка складаецца з двух выпускаў: выйгрышнага і працэнтнага.

Выйгрышны выпуск пазыкі прызначаецца для размяшчэння сярод насельніцтва. Працэнтны выпуск пазыкі размяшчаецца сярод сельскагаспадарчых арцелей і таварыстваў па сумеснай апрацоўцы зямлі.

На абліґацыях выйгрышнага выпуску ўсе прыбыткі выплачваюцца ў форме выйгрышаў, а на абліґацыях працэнтнага выпуску — у выглядзе працэнтаў па купону.

I. ВЫЙГРЫШНЫ ВЫПУСК

2. Дваццацігадовы тэрмін выйгрышнага выпуску Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі ўстанаўліваецца з 1 верасня 1945 года па 1 верасня 1965 года.

3. Выйгрышны выпуск пазыкі падзяляецца на разрады па 100 мільёнаў рублёў у кожным разрадзе.

Кожны разрад складаецца з 20.000 серый. Серыі кожнага разрада маюць нумары з № 60.001 па № 80.000.

Абліґацыі ў кожнай серыі маюць нумары з № 1 па № 50.

4. Па выйгрышнаму выпуску пазыкі выпускаюцца абліґацыі вартасцю ў 500, 200, 100, 50 і 25 рублёў.

5. Абліґацыі вартасцю ў 500 і 200 рублёў складаюцца адпаведна з пяці або двух сторублёвых абліґацый адной серыі з пяццю або двума нумарамі і даюць права на пяць або два выйгрышы, якія адначасова прыпадаюць на кожны з нумароў, абазначаных на абліґацыі.

Абліґацыі вартасцю ў 50 і 25 рублёў з'яўляюцца часткамі сторублёвых абліґацый і даюць права на адпаведную долю (1/2, 1/4) выйгрыша, прыпаўшага на сторублёвую абліґацыю.

Заўвага: абліґацыі вартасцю ў 50 і 25 рублёў прызначаны для разлікаў з падпісчыкамі толькі ў тых выпадках, калі па суме падпіскі не могуць быць выданы абліґацыі больш буйнай вартасці.

6. Выйгрышы па выйгрышнаму выпуску пазыкі ўстанаўляюцца ў размеры 50.000, 25.000, 10.000, 5.000, 1.000, 500 і 200 рублёў на сторублёвую абліґацыю, уключаючы намінальны кошт абліґацыі (сто рублёў).

На працягу дваццацігадовага тэрміна пазыкі выйгрывае 1/3 усіх абліґацый, а астатнія 2/3 абліґацый пагашаюцца па іх намінальнаму кошту.

Выйграўшая абліґацыя пагашаецца і выключаецца з далейшых тыражоў.

7. На працягу дваццацігадовага тэрміна па выйгрышнаму выпуску праводзіцца 40 тыражоў выйгрышаў — па два тыражы кожны год.

Тыражы выйгрышаў праводзяцца, пачынаючы з 1946 года, у тэрміны, якія ўстанаўляюцца Народным Камісарыятам Фінансаў Саюза ССР.

Агульная сума выйгрышаў устаноўлена ў сярэднім за дваццацігадовы тэрмін пазыкі — з разліку 4 працэнты ў год.

8. У кожным тыражы выйгрышаў на кожны разрад выйгрышнага выпуску, г. зн. на кожныя 100 мільёнаў рублёў гэтага выпуску пазыкі, разыгрываецца наступная колькасць выйгрышаў:

Размер выйгрышаў у руб., уключаючы намінальны кошт абліґацыі	Колькасць выйгрышаў: У 1-10 тыражах разыгрываецца ў кожным	У 11-20 тыражах разыгрываецца ў кожным	У 21-30 тыражах разыгрываецца ў кожным	У 31-40 тыражах разыгрываецца ў кожным	Усяго ва ўсіх 40 тыражах разыгрываецца на кожныя 100 мільёнаў рублёў пазыкі
50.000 руб.	1	1	1	1	40
25.000 руб.	2	2	2	2	80
10.000 руб.	5	5	5	5	200
5.000 руб.	10	10	10	10	400
1.000 руб.	100	100	100	100	4.000
500 руб.	1.000	1.000	1.000	1.000	40.000
200 руб.	7.507	7.257	7.007	6.757	285.280
Агульная колькасць выйгрышаў у кожным тыражы	8.625	8.375	8.125	7.875	330.000
Агульная сума выйгрышаў у кожным тыражы (у рублях)	2.301.400	2.251.400	2.201.400	2.151.400	89.056.000

9. Нявыйграўшыя абліґацыі выйгрышнага выпуску пагашаюцца (выкупляюцца) па іх намінальнаму кошту з 1 верасня 1950 года на працягу 15 год, якія астаюцца да канца тэрміна пазыкі.

З кожных 100 мільёнаў рублёў выйгрышнага выпуску пазыкі выкупляецца: у 1950—1955 гг.—па 2.500 тысяч рублёў, у 1956—1960 гг.—па 4.200 тысяч рублёў, у 1961—1965 гг.—па 6.200 тысяч рублёў штогодна.

Абліґацыі выйгрышнага выпуску, якія падлягаюць выкупу ў 1950—1964 гг., вызначаюцца штогоднымі тыражамі пагашэння; тэрміны правядзення тыражоў пагашэння ўстанаўляюцца Народным Камісарыятам Фінансаў Саюза ССР.

Абліґацыі, не вышаўшыя ў тыражы пагашэння, выкупляюцца з 1 верасня 1965 года.

10. Абліґацыі выйгрышнага выпуску, на якія прыпалі выйгрышы, а таксама абліґацыі, якія падлягаюць выкупу па іх намінальнаму кошту, могуць быць прад'яўлены для аплаты да 1 верасня 1966 года; пасля сканчэння гэтага тэрміна абліґацыі, не прад'яўленыя да аплаты, утрачваюць сілу і аплаце не падлягаюць.

II. ПРОЦАНТНЫ ВЫПУСК

11. Дваццацігадовы тэрмін процантнага выпуску Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі ўстанаўляецца з 1 студзеня 1946 года па 1 студзеня 1966 года.

12. Процантны выпуск пазыкі падзяляецца на разрады па сто мільёнаў рублёў у кожным разрадзе.

Кожны разрад складаецца з 20.000 серый. Серыі кожнага разрада маюць нумары з № 60.001 па № 80.000.

Абліґацыі ў кожнай серыі маюць нумары з № 1 па № 50.

13. Па процантнаму выпуску пазыкі ёсць абліґацыі вартасцю ў 1.000, 500 і 100 рублёў.

Абліґацыі вартасцю ў 1.000 і 500 рублёў складаюцца адпаведна з дзесяці або пяці сторублёвых абліґацый адной серыі з дзесяццю або пяццю нумарамі і даюць права на процантны прыбытак з усяго намінальнага кошту абліґацыі.

14. Прыбытак па абліґацыях процантнага выпуску выплачваецца па купонах адзін раз у год у размеры 2 процантаў. Тэрміны аплаты купонаў наступаюць з 1 студзеня кожнага года, пачынаючы з 1 студзеня 1947 г.

15. Абліґацыі процантнага выпуску выкупляюцца з 1 студзеня 1961 года на працягу пяці год роўнымі часткамі штогодна.

Абліґацыі, якія падлягаюць выкупу ў 1961—1965 гг., вызначаюцца штогоднымі тыражамі пагашэння, якія праводзяцца не пазней 1 студзеня кожнага года.

Абліґацыі, не вышаўшыя ў тыражы пагашэння, выкупляюцца з 1 студзеня 1966 года.

Пры выкупе трымальнікам абліґацый выплачваецца намінальны кошт абліґацый.

На абліґацыях, вышаўшых у тыражы пагашэння, аплачваюцца купоны, уключаючы купон тэрмінам 1 студзеня таго года, у якім адбываўся тыраж. Купоны наступных тэрмінаў аплаце не падлягаюць.

16. Абліґацыі процантнага выпуску, якія падлягаюць выкупу, а таксама купоны, тэрмін аплаты якіх наступіў, могуць быць прад'яўлены для аплаты да 1 студзеня 1967 года. Пасля сканчэння гэтага тэрміна абліґацыі і купоны, не прад'яўленыя да аплаты, утрачваюць сілу і аплаце не падлягаюць.

Народны Камісар Фінансаў Саюза ССР
А. ЗВЕРАЎ.

Прэзідыуму Вярхоўнага Совета Азербайджанскай ССР Совету Народных Камісараў Азербайджанскай ССР Цэнтральнаму Камітэту КП(б) Азербайджана

Цэнтральны Камітэт ВКП(б) і Совет Народных Камісараў СССР у дзень дваццаціпяцігоддзя ўстанаўлення совецкай улады ў Азербайджане шлюць брацкае прывітанне рабочым, калгаснікам і інтэлігенцыі Азербайджанскай Совецкай Сацыялістычнай Рэспублікі.

Чвэрць веку назад працоўныя Азербайджана па чале з бакінскім пролетарыятам пад кіраўніцтвам партыі большэвікоў скінулі буржуазна-нацыяналістычны ўрад мусаватыстаў і ўстанавілі ў Азербайджане совецкую ўладу.

Совецкая ўлада знішчыла гнёт замежных капіталістаў, царскіх чыноўнікаў, бекаў і ханаў, які вякамі цяжэў над рабочымі і сялянамі Азербайджана, і ліквідавала нацыянальную варожасць паміж народамі Азербайджана. За годы совецкай улады, дзякуючы ажыццяўленню ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі, Азербайджан з адсталай патрыярхальна-феадальнай ускраіны царскай імперыі ператварыўся ў квітнеючую сацыялістычную рэспубліку. Пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна з дапамогай вялікага рускага народа азербайджанскі народ дабіўся выдатных поспехаў ва ўсіх галінах гаспадаркі і культурнага жыцця. У рэспубліцы ўведзены ў эксплаатацыю тысячы новых нафтавых скважын, створана магутная нафтаперапрацоўчая прамысловасць. Азербайджан стаў краінай механізаванай сацыялістычнай сельскай гаспадаркі, буйнай базай бавоўны Совецкага Саюза. У Азербайджане ажыццёўлена сапраўдная культурная рэвалюцыя, ліквідавана непісьменнасць насельніцтва, адкрыты сотні сярэдніх школ, створаны Акадэмія навук, дзесяткі вышэйшых навучальных устаноў і навукова-даследчых інстытутаў. Выраслі шматлікія кадры нацыянальнай інтэлігенцыі.

Совецкая ўлада разняволіла жанчыну-азербайджанку і прыцягнула яе да дзяржаўнага, гаспадарчага і культурнага будаўніцтва краіны.

За годы Айчыннай вайны супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў працоўныя Азербайджана ўнеслі свой уклад у справу перамогі над ворагам. Сыны азербайджанскага народа мужна змагаюцца ў радах Чырвонай Арміі за свабоду і незалежнасць нашай совецкай радзімы. Рабочыя, інжынеры і тэхнікі нафтавага Баку ў цяжкіх умовах ваеннага часу забяспечваюць бесперабойнае снабжэнне гаручым нашай арміі, прамысловасці і сельскай гаспадаркі. Калгаснікі Азербайджана дабіліся сур'ёзных поспехаў у барацьбе за ўздым ураджайнасці сельскагаспадарчых культур і развіццё жывёлагадоўлі.

Цэнтральны Камітэт ВКП(б) і Совет Народных Камісараў Саюза ССР выказваюць цвёрдую ўпэўненасць у тым, што азербайджанскі народ аддасць усе свае сілы справе завяршэння разгрому нямецка-фашысцкіх захопнікаў і далейшага ўмацавання ваеннай і эканамічнай магутнасці Совецкага Саюза.

СОВЕТ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ САЮЗА ССР. ЦЭНТРАЛЬНЫ КАМІТЭТ ВКП(б).

БАБРУЙСКАЯ ОБЛАСЦЬ ВЫКАНАЛА ПЛАН ВЕСНАВЫХ ТРАКТАРНЫХ РАБОТ

БАБРУЙСК, 4 мая. (БЕЛТА). Уключыўшыся ва ўсесаюзнае сацыялістычнае спаборніцтва, МТС Бабруйскай вобласці 4 мая выканала дзяржаўны план веснавых трактарных работ на 100,6 процанта.

Перадавыя МТС—Цімкавіцкая, Грэская, Слуцкая выканалі план на 170 процантаў.

Лепшых паказчыкаў дабіліся трактарысты Цімкавіцкай МТС—тт. Лоба і Сакалоўскі і брыгадзір трактарнай брыгады Слуцкай МТС тав. Шчарбачэня.

ЗАКОНЧЫЛІ СЯЎБУ РАННІХ КАЛАСАВЫХ

БАБРУЙСК, 4 мая. (БЕЛТА). Калгасы Бабруйскай вобласці 4 мая выканалі план сяўбы ранніх каласавых на 100,1 процанта.

Перадавыя раёны вобласці—Капыльскі, Грэскі, Слуцкі, Старадарожскі, Парыцкі засеялі сотні гектараў звыш плана. На калгасных палях ужо зелянеюць дружныя ўсходы аўса і ячменю.

Ад Совецкага Інформбюро

АПЕРАТЫЎНАЯ ЗВОДКА ЗА 4 МАЯ

Войскі 2-га БЕЛАРУСКАГА фронта, фарсіраваўшы праліў ДЫВЕНОЎ на поўначы ад ШТЭЦІНА, авалодалі горадам ВОЛІН і занялі населеныя пункты ЛЮСКОЎ, КЕРТЭНЦІН, ЯРМБОЎ, КОДРАМ, РЭБЕРГ, ГРОС і КЛАЙН МОКРАТЦ, ЗОЛЬДЗМІН. На поўначы ад горада ВІТЭНБЕРГЕ войскі фронта, прадаўжаючы наступленне, занялі гарады ШТЭРНБЕРГ, ЛЮБЦ, ПАРХІМ, ГРАБОЎ і буйныя населеныя пункты ДАБЕЛЬ, ДЭМЕН, ГОЛЬДЭНБОЎ, РАДУН, ШПОРНІТЦ, БЛІВЕНСТОРФ, ЦЫРЦОЎ, ЛЕНЦЭН.

За 3 мая войскі фронта ўзялі ў палон больш 22.000 нямецкіх салдат і афіцэраў і захапілі на аэрадромах 240 самалётаў праціўніка.

Войскі 1-га БЕЛАРУСКАГА фронта, наступаючы на поўдні ад горада БРАНДЭНБУРГ, з баямі занялі гарады БЕЛЬЦЫГ, ВІЗЕНБУРГ, НІМЕГК, КОСВІГ і буйныя населеныя пункты ГЕТЫН, КРАНЕ, ГАЛЬЦОЎ, ГРЭБЕН, ГЕРЦКЕ, РЭЕТЦ. У баях за 3 мая войскі фронта ўзялі ў палон 23.700 нямецкіх салдат і афіцэраў і захапілі на аэрадромах 57 самалётаў праціўніка. Па дадатковых даных, у БЕРЛІНЕ ўзяты ў палон паліцэй-прэзідэнт горада БЕРЛІНА генерал-лейтэнант паліцыі ГЕРУМ, начальнік берлінскай паліцыі генерал-маёр паліцыі ХАЙНБУРГ, начальнік аховы імперскай канцылярыі брыгадэнфюрэр СС МОНКЕ, начальнік санслужбы берлінскага гарнізона генерал-маёр медыцынскай службы ШРЭЙБЕР, кіраўнік Чырвонага крыжа горада БЕРЛІНА і правінцыі БРАНДЭНБУРГА генерал-лейтэнант медыцынскай службы БРЭКЕНФЕЛЬД, камандзір 18 мотадывізіі генерал-маёр РАУХ.

Войскі 4-га УКРАІНСКАГА фронта, прадаўжаючы наступленне ў паласе Заходніх Карпат, з баямі занялі горад ВІГШТАДТЛЬ (ВІТКОЎ) і буйныя населеныя пункты ПУСТЭЙОЎ, МАШНОЎ, БРУШПЕРК, ДОМАСЛАВІЦЭ, ОСТРАВІЦЭ, ГОРНАЯ БЕЧВА, ВЯЛІКІЯ КАРЛОВІЦЭ, ГОВЕЗІ. У баях за 3 мая войскі фронта ўзялі ў палон больш 1.000 нямецкіх салдат і афіцэраў.

Войскі 2-га УКРАІНСКАГА фронта на ўсходзе ад горада БРНО з баямі занялі буйныя населеныя пункты ЛУЖНА, ПОЗДЗЕХОЎ, ЯСЕНА, ВІЗОВІЦЭ, СЛУШОВІЦЭ, ЛУЖКОВІЦЭ, КВАСІЦЭ, ТЕШНОВІЦЭ, ВАЖАНЫ, ЗЛОБІЦЭ, КРЖЭНОВІЦЭ.

На другіх участках фронта істотных змен не было.

За 3 мая на ўсіх франтах падбіта і знішчана 50 нямецкіх танкаў і самаходных гармат.

* * *

Войскі 2-га Беларускага фронта прадаўжалі наступленне. На поўначы ад горада Штэцін совецкія часці пераправіліся праз праліў Дывеноў і захапілі плацдарм на востраве Волін. Немцы, імкнучыся адкінуць нашы падраздзяленні, прадпрынялі адзінаццаць контратак. Совецкія байцы адбілі варожыя контратакі і пасля ўпорных баёў авалодалі чыгуначнай станцыяй і горадам Волін. На поўначы ад горада Вітэнберге гітлераўцы, адступаючы пад ударамі нашых войск, узрываюць масты і робяць завалы на дарогах. Пераадольваючы на сваім шляху рознастайныя перашкоды, совецкія пехацінцы імкліва прасоўваюцца ўперад, громячы калоны войск і гарнізоны апорных пунктаў праціўніка. Значныя групы немцаў складваюць зброю і здаюцца ў палон. На чыгуначных перагонах і станцыях захоплена 110 паравозаў і 4.000 чыгуначных вагонаў.

* * *

На поўдні ад горада Брандэнбург войскі 1-га Беларускага фронта вялі наступальныя баі. Совецкія часці пераадолелі лясны масіў і, прасунуўшыся на 20 кіламетраў па балоцістай, зрэзанай рэчкамі мясцовасці, авалодалі горадам Бельцыг—вузлом чыгунак і шасейных дарог. Групы пяхоты і танкаў праціўніка прабавалі аказаць супраціўленне, але былі рассеяны. Прадаўжаючы наступленне, совецкія часці выбілі гітлераўцаў з горада Візенбург. У гэтым раёне захоплены склады з ваеннай маёмасцю немцаў. На адным участку нашы рухомыя групы дагналі варожую калону і ў нядоўгім баі разграмілі яе. На дарозе асталося звыш 600 трупаў нямецкіх салдат і афіцэраў. Астатнія гітлераўцы склалі зброю і здаліся ў палон.

* * *

Войскі 4-га Украінскага фронта прадаўжалі наступленне. Праціўнік, замацаваўшыся ў гарах, аказвае ўпорнае супраціўленне. Совецкія часці абходзяць варожыя вузлы супраціўлення і громяць іх ударамі з тыла і флангаў. Прарваўшы прамежкавы рубеж абароны немцаў, нашы войскі,

(Працяг на 4-й стар.).

XI сесія Вярхоўнага Совета СССР 1-га склікання

ЗАКОН

аб дзяржаўным бюджэце Саюза Совецкіх Социялістычных Рэспублік на 1945 год

Вярхоўны Совет Саюза Совецкіх Социялістычных Рэспублік пастанаўляе:

1. Зацвердзіць прадстаўлены Советам Народных Камісараў СССР дзяржаўны бюджэт СССР на 1945 год з прынятымі па дакладах бюджэтных камісій Совета Саюза і Совета Нацыянальнасцей зменамі, а іменна: па прыбытках у суме 307.714.754 тыс. рублёў і па выдатках у суме 307.714.754 тыс. рублёў.

2. У адпаведнасці з арт. I гэтага закона зацвердзіць саюзны бюджэт па прыбытках у суме 259.221.937 тыс. рублёў і па выдатках у суме 259.221.937 тыс. рублёў.

Устанавіць датацыю з саюзнага бюджэта саюзным рэспублікам на 1945 год: Украінскай ССР—1.500 млн. рублёў, Беларускай ССР — 1.200 млн. рублёў, Карэла-Фінскай ССР—80 млн. рублёў, Малдаўскай ССР—300 млн. рублёў, Літоўскай ССР—200 млн. рублёў, Латвійскай ССР—200 млн. рублёў і Эстонскай ССР—300 млн. рублёў.

3. Зацвердзіць дзяржаўныя бюджэты саюзных рэспублік на 1945 год у наступных сумах:

	Па прыбытках (у тыс. руб.)	Па выдатках (у тыс. руб.)
Расійская Совецкая Федэратыўная Социялістычная Рэспубліка	28.620.353	28.620.353
з іх: рэспубліканскі бюджэт	16.410.300	6.845.483
мясцовыя бюджэты	12.210.053	21.774.870
Украінская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	9.153.347	9.153.347
з іх: рэспубліканскі бюджэт	7.184.966	3.274.484
мясцовыя бюджэты	1.968.381	5.878.863
Беларуская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	2.378.375	2.378.375
з іх: рэспубліканскі бюджэт	2.159.208	855.076
мясцовыя бюджэты	219.167	1.523.299
Азербайджанская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	1.184.803	1.184.803
з іх: рэспубліканскі бюджэт	924.551	468.107
мясцовыя бюджэты	260.252	716.696
Грузінская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	1.456.242	1.456.242
з іх: рэспубліканскі бюджэт	1.129.859	640.752
мясцовыя бюджэты	326.383	815.490
Армянская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	650.555	650.555
з іх: рэспубліканскі бюджэт	567.091	340.629
мясцовыя бюджэты	83.464	309.926
Туркменская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	516.211	516.211
з іх: рэспубліканскі бюджэт	412.635	237.438
мясцовыя бюджэты	103.576	278.773
Узбекская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	2.161.918	2.161.918
з іх: рэспубліканскі бюджэт	1.545.428	823.521
мясцовыя бюджэты	616.490	1.338.397
Таджыкская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	652.327	652.327
з іх: рэспубліканскі бюджэт	557.070	266.787
мясцовыя бюджэты	95.257	385.540
Казахская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	1.885.337	1.885.337
з іх: рэспубліканскі бюджэт	1.499.558	655.683
мясцовыя бюджэты	385.779	1.229.654
Кіргізская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	562.279	562.279
з іх: рэспубліканскі бюджэт	470.127	226.977
мясцовыя бюджэты	92.152	335.302
Карэла-Фінская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	287.783	287.783
з іх: рэспубліканскі бюджэт	265.849	167.693
мясцовыя бюджэты	21.934	120.090
Малдаўская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	543.551	543.551
з іх: рэспубліканскі бюджэт	488.053	228.406
мясцовыя бюджэты	55.498	315.145
Літоўская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	728.634	728.634
з іх: рэспубліканскі бюджэт	640.898	388.286
мясцовыя бюджэты	87.736	340.348
Латвійская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	792.790	792.790
з іх: рэспубліканскі бюджэт	677.053	415.831
мясцовыя бюджэты	115.737	376.959
Эстонская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	698.312	698.312
з іх: рэспубліканскі бюджэт	640.276	422.097
мясцовыя бюджэты	58.036	276.215
Усяго па дзяржаўных бюджэтах саюзных рэспублік	52.272.817	52.272.817
з іх: рэспубліканскія бюджэты	35.572.922	16.257.250
мясцовыя бюджэты	16.699.895	36.015.567

4. Зацвердзіць адлічэнні з рэспубліканскіх бюджэтаў у бюджэты АССР і мясцовых советаў у наступных сумах:

	(у тыс. руб.)
Расійская Совецкая Федэратыўная Социялістычная Рэспубліка	9.564.817
Украінская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	3.910.482
Беларуская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	1.304.132
Азербайджанская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	456.444
Грузінская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	489.107
Армянская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	226.462
Туркменская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	175.197
Узбекская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	721.907
Таджыкская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	290.283
Казахская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	843.875
Кіргізская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	243.150
Карэла-Фінская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	98.156
Малдаўская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	259.647
Літоўская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	252.612
Латвійская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	261.222
Эстонская Совецкая Социялістычная Рэспубліка	218.179
Усяго	19.315.672

5. Устанавіць на 1945 год адлічэнні ад агульнасаюзных дзяржаўных падаткаў і прыбыткаў у рэспубліканскія і мясцовыя бюджэты ў наступных размерах:

а) ад паступленняў па падаходнаму падатку з насельніцтва ў бюджэты Армянскай ССР, Таджыкскай ССР і Карэла-Фінскай ССР—100% і ў бюджэты астатніх саюзных рэспублік—10%;

б) ад паступленняў па падаходнаму падатку з калгасаў і сельскагаспадарчаму падатку з калгаснікаў і аднаасобнікаў —25%;

в) ад паступленняў па ваеннаму падатку ў бюджэт РСФСР—5% і ў бюджэты астатніх саюзных рэспублік—15%;

г) ад прыбыткаў машынна-трактарных станцый у бюджэт Узбекскай ССР—10% і ў бюджэты астатніх саюзных рэспублік—25%;

д) ад сумы дзяржаўнай пазыкі, размешчанай сярод насельніцтва і калгасаў у бюджэт РСФСР—25% і ў бюджэты астатніх саюзных рэспублік—50%.

6. Даручыць Совету Народных Камісараў СССР, у адпаведнасці з зацверджанымі Вярхоўным Советам СССР сумамі адлічэнняў саюзным рэспублікам ад падатку з абароту, устанавіць па кожнай саюзнай рэспубліцы проценты адлічэнняў ад гэтага падатку.

7. Зацвердзіць справаздачу аб выкананні дзяржаўнага бюджэта СССР за 1943 год па прыбытках у суме 209.989.236 тыс. рублёў і па выдатках у суме 209.989.236 тыс. рублёў.

Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР М. КАЛІНІН.

Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР А. ГОРКІН.

Масква, Крэмль, 27 красавіка 1945 г.

„ЗВЯЗДА" Ў ПАДПОЛЛІ

Сярод любаньскіх балот, у сістэме вядомых усім партызанам астравоў Добры, Звестніца і Зыслаў, знаходзіцца і гэты невялікі астравок. Ен не меў раней ніякай назвы і быў самым глухім і невядомым у гэтых месцах. Вясною 1943 года група людзей з аўтаматамі за плячыма і з сякерамі ў руках пачала пракладваць шлях да гэтага астраўка. Вёў групу стары партызан, вядомы разведчык-следапыт бацька Гальчэня. Людзі, — гэта быў калектыў падпольнай газеты «Звязда», — сярод дзікіх, някранутых нікім зараснікаў, усё далей расчышчалі вузкую сцяжынку. Услед яны падносілі чамаданы-касы са шрыфтом, з партатыўнай друкавальнай машынай, клункі паперы.

Высокі, стройны мужчына, з рэзкімі рысамі твару, энергічным бляскам шэрых вачэй, па-ваеннаму падцягнуты, крыху суровы, спрытнымі ўдарамі сякеры пракладаў шлях. Гэта быў Міхаіл Парфёнавіч Барашка — рэдактар падпольнай «Звязды».

Востраў быў пустынны. Калі мы пасяліліся на ім, тут стаяла адна поўразбураная хатка. Мінскі падпольны абком КП(б)Б, камандаванне атрада імені Гастэла дапамагалі нам тут абсталявацца. Спачатку было сумна ў адзіноцтве. Большасць прыехаўшых сюды былі баявыя партызаны. Наборшчык Мікола Курыка, які быў у партызанах з 1941 года, прасіўся ў рэдактара адпусціць яго «біць немцаў». Пават Насця, наша кухарка, прасілася ў камандзіра атрада Казіміра Пушчына ўзяць яе ў дыверсійную групу.

І вось на востраве закіпела работа. Кожны хутка зразумеў, што сваёй работай ён таксама б'е немцаў. Увесь калектыў пранікся адной думкай, — як лепш і хутчэй выпусціць газету. А выпускаць яе было вельмі цяжка: нехапала шрыфту на дзве старонкі і, каб пачаць набор другой старонкі, трэба было чакаць, пакуль аддрукуецца першая. Нехапала паперы і фарбы, але газета ўсё-ж выходзіла.

...Старэйшая беларуская большэвіцкая газета—орган ЦК КП(б)Б «Звязда» ўжо вясною 1942 года пачала выходзіць у падполлі ў Мінску. Большэвікі Беларусі ведалі, што газета — гэта вострая і моцная зброя партыі. Рызыкуючы жыццём, яны пачынаюць выпускаць «Звязду». Сваім паяўленнем у Мінску газета ашаламіла фашыстаў. Адначасова яна, нібы прамень яркага сонца, блісНула ў горадзе і ўліла ў совецкіх людзей яшчэ большую веру ў будучае вызваленне.

Але ва ўмовах жудаснага тэрору, шпіянажу і правакацый гестапа рэдакцыя большэвіцкай «Звязды» не магла доўга працаваць у Мінску, і газета ўходзіць у лес.

26 студзеня 1943 года на партызанскай пляцоўцы на востраве Звестніца зрабіў пасадку самалёт, які прыляцеў з Вялікай зямлі. На самалёце прыляцелі ў тыл ворага прызначаны ЦК КП(б)Б рэдактарам падпольнай «Звязды» Міхаіл Барашка і сакратар ЦК ЛКСМБ тав. Зімянін. Яны прывезлі з сабою незвычайныя чамаданы, некалькі мяшкоў з паперай, падшыўкамі газет. А вечарам у штабе злучэння мне паведамілі, што арганізоўваецца рэдакцыя падпольных газет «Звязда» і «Чырвоная змена» і што трэба неадкладна брацца за работу.

Рэдакцыя размясцілася ў глухой палескай вёсцы. Міхаіл Парфенавіч Барашка даў суровы наказ усім супрацоўнікам: канспірацыя, канспірацыя і яшчэ раз канспірацыя.

Цэлую ноч і дзень кіпела работа. І ўжо к вечару 27 студзеня выйшаў нумар «Звязды», у якім быў надрукаван перадавы артыкул з заклікам да рашучай барацьбы супроць нямецкіх захопнікаў, зводка Совінформбюро, некалькі артыкулаў пра баявую дзейнасць партызанскіх атрадаў і допіс аб грабяжы акупантаў. Газета разышлася з хуткасцю маланкі. Яна наявілася ў многіх партызанскіх атрадах, у вёсках, у нямецкіх гарнізонах і гарадах.

У аснову ўсёй сваёй работы рэдакцыя паклала гістарычныя ўказанні таварыша Сталіна і ўказанні ЦК КП(б) Беларусі аб развіцці партызанскага руху ў тылу ворага. Палкім большэвіцкім словам падпольная газета падымае шырокія масы беларускага народа на ўзброеную барацьбу з нямецка-фашысцкімі захопнікамі. Кожны радок газеты накіроўваецца супроць подлых душыцеляў беларускага народа. Шматлікія матэрыялы, цэлыя старонкі «Звязды» расказваюць аб нечуваных злачынствах крывавых нямецкіх душагубаў. Яна заклікае да бязлітаснай помсты ненавісным акупантам.

Вясной 1943 года нямецкія ўлады кідаюць вялікія сілы супроць партызанскага краю. Захопнікі хацелі знішчыць народных мсціўцаў, аграбіць, пагнаць на катаргу насельніцтва. І ў гэтыя цяжкія дні, вандруючы сумесна з партызанскімі атрадамі, рэдакцыя не спыняе выпуску газеты. У палкіх газетных радках яна заклікае ўвесь беларускі народ да адплаты ворагу.

Перабраўшыся на востраў сярод балот, рэдакцыя не была адарванай ад усяго наўколля. Хутка гэты невялікі астравок становіцца вядомым сярод партызан, як востраў Друку. У рэдакцыю за парадай (са спецыяльнымі сувязнымі штаба злучэння, якія толькі і ведалі наша размяшчэнне) прыязджаюць рэдактары падпольных раённых газет, сакратары райкомаў партыі і райкомаў комсамола. Да нас прыходзілі, цікавіліся работай і дапамагалі сакратары Мінскага падпольнага абкома КП(б) Беларусі В. І. Казлоў і І. А. Бельскі. Часта заязджалі на востраў камандзіры і камісары партызанскіх брыгад і атрадаў, якія расказвалі пра баявыя справы партызан.

Нястомна працаваў рэдактар Міхаіл Барашка. Пасля выпуску газеты ён звычайна садзіўся за тую ці іншую лістоўку, якая праз дзень шматтысячным тыражом разыходзілася па Беларусі, або перакладаў на беларускую мову зводку Совецкага Інформбюро. Наборшчыкі Ніна Цылько і Нікалай Курыка, друкар Емельян Шурпач працавалі часам цэлымі днямі і начамі пры святле газоўкі, але ніхто тут не скардзіўся на стомленасць.

Падпольная «Звязда» карысталася вялікай павагай і папулярнасцю сярод насельніцтва. Да яе чула прыслухоўваліся ўсе совецкія людзі. Аб гэтым красамоўна гавораць дакументы нават саміх нямецкіх улад. Летам 1943 года да нас на востраў прыехаў камандзір 1-й Бабруйскай брыгады Віктар Ільіч Лівенцаў. Ён нямала ўзрадваў нас. Камандзір расказаў, што яго партызаны захапілі па дарозе ў Бабруйск легкавую аўтамашыну бургамістра г. Парычы. Сярод дакументаў быў знойдзен скрутак з некалькімі нумарамі «Звязды» і пры ім наступны данос гебітскамісару г. Бабруйска:

«Большэвіцкая газета «Звязда» зноў дзена ў вёсках Парыцкага раёна. Здаецца яна ўздзеяння на сялян не мае.

Паведамляю Вам, што сяляне адмаўляюцца здаваць нарыхтоўкі па збожжу, мясу і яйках. Чакаю вашага распараджэння».

Увесь калектыў рэдакцыі, задаволены, ад душы смяяўся:

— Вось табе і не мае ўздзеяння!

— Гэта не адзіны выпадак. У многіх раёнах, дзе атрымлівалі «Звязду», сяляне зрывалі ўсе нямецкія мерапрыемствы, сабатыравалі здачу нарыхтовак, са зброяй выступалі супроць сваіх прыгнятальнікаў.

З вялікай радасцю сустракала насельніцтва Беларусі кожны нумар газеты. Для совецкіх людзей у тылу ворага было святам прачытаць словы большэвіцкай праўды. Па радыё рэдакцыя прымала ўсе важнейшыя дакументы, загады і даклады таварыша Сталіна, друкавала іх у газеце і асобнымі лістоўкамі. Мудрыя сталінскія словы ўлівалі новыя сілы, натхнялі людзей на свяшчэнную барацьбу супроць нямецкіх душагубаў.

Падпольная «Звязда» пранікала ў самыя далёкія куткі рэспублікі. Падпольныя партыйныя арганізацыі строга сачылі за яе распаўсюджаннем, спецыяльнымі пакетамі праз сувязных накіроўвалі яе ў розныя раёны. Нярэдка газета выпускалася ў Мінску, Бабруйску, Мазыры, Любані, Старобіне і іншых гарадах.

Са Старобінскага, Капыльскага, Капаткевіцкага, Слуцкага, Любаньскага, Старадарожскага, Чырвонаслабодскага, Мінскага і іншых раёнаў совецкія людзі прывозілі на востраў Друку паперу і фарбы. Памятаю, аднойчы я паехаў за паперай да камісара слуцкай брыгады імені Чкалава Іпаліта Канановіча. Ён адразу пайшоў насустрач нашай просьбе. Камісар хадзіў па атрадах са штаба ў штаб і ўсхвалявана гаварыў:

— Разумееце, «Звязда» не выходзіць. Трэба здабыць паперы.

Усе штабы збіралі паперу. Такім чынам яны забяспечылі выхад яшчэ некалькіх нумароў «Звязды». Адначасова Кананові паслаў групу сувязных у гор. Слуцк, каб там яна здабыла паперу для «Звязды».

ЦК КП(б) Беларусі трымаў цесную сувязь са сваёй газетай і ўвесь час кіраваў ёю. Вясной 1943 года Міхаіл Парфенавіч Барашка атрымаў тэлеграму ад тав. Панамарэнка, у якой выказвалася задавальненне работай газеты. Летам таго-ж года да нас на востраў прыехаў сакратар ЦК КП(б)Б тав. Аўхімовіч.

Радасным днём для рэдакцыі быў дзень 24 верасня 1943 года. У гэты дзень Міхаіл Парфенавіч атрымаў дзве радыёграмы з Масквы. Начальнік штаба партызанскага руху тав. Панамарэнка віншаваў рэдактара падпольнай «Звязды» з узнагароджаннем яго ордэнам Чырвонага сцяга. Другая віншавальная тэлеграма была ад сакратара ЦК ЛКСМБ тав. Зімяніна.

Падпольная газета «Звязда» выходзіла ў тылу ворага да самага прыходу на Беларусь Чырвонай Арміі. Апошнія яе два нумары выпушчаны 30 чэрвеня і 1 ліпеня 1944 года. «Шчырае прывітанне слаўным воінам 1, 2 і 3 беларускіх франтоў, якія нясуць вызваленне ўсяму беларускаму народу ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў»— такім лозунгам газета «Звязда» 30 чэрвеня вітала прыход Чырвонай Арміі на Беларусь.

Георгій ШЧАРБАТАЎ.

Дзень большэвіцкага друку

★ ★ ★

І. КАЗЛОЎ

★ ★ ★

5 мая (22 красавіка) 1912 года ў Пецербургу выйшаў першы нумар штодзённай большэвіцкай газеты «Правда». Гэты дзень святкуецца ў СССР, як дзень большэвіцкага друку.

Партыя большэвікоў заўсёды высока цаніла значэнне друкаванага слова. Бліскучы прыклад скарыстання гэтай самай моцнай і вострай зброі партыі даюць нам асновапаложнікі і правадыры большэвізма—Ленін і Сталін, якія з'яўляюцца арганізатарамі і натхніцелямі партыйнага друку, яго лепшымі публіцыстамі і рэдактарамі.

У годы царскай рэакцыі, у перыяд падрыхтоўкі Кастрычніцкай рэволюцыі, у годы грамадзянскай вайны, у перыяд аднаўлення народнай гаспадаркі, у перыяд індустрыялізацыі і калектывізацыі краіны, у годы сталінскіх пяцігодак большэвіцкі друк нёс высока сцяг ленінізма, быў непрымірымы да ворагаў рабочага класа, дапамог партыі большэвікоў у ажыццяўленні грандыёзных задач социялістычнага пераўтварэння краіны.

Напярэдадні вялікай Айчыннай вайны ў Беларусі выдавалася 8 рэспубліканскіх, 9 абласных, 122 раённых і 60 шматтыражных газет. У рэспубліцы друкаваліся часопісы: «Большэвік Беларусі», «Полымя», «Работніца і сялянка», «Іскры Ільіча», Дзяржаўнае выдавецтва Беларусі забяспечвала выданне кніг тыражом да 10 мільёнаў экземпляраў. Усе гэтыя выданні былі забяспечаны магутнай паліграфічнай базай.

З першых дзён Айчыннай вайны беларускі народ, па закліку таварыша Сталіна, падняўся на свяшчэнную вайну супроць нямецкіх захопнікаў. На ўсёй тэрыторыі Беларусі былі створаны партызанскія групы, атрады, брыгады, злучэнні, якія не давалі немцам ні мінуты спакою.

Партыйныя арганізацыі ў глыбокім падполлі арганізавалі выданне падпольнай літаратуры, якая несла словы большэвіцкай праўды, палкія заклікі да барацьбы з нямецкімі акупантамі ў шырокія масы працоўных. Скарыстоўваючы вопыт майстэрскай падпольнай работы правадыроў нашай партыі Леніна і Сталіна ў перыяд царызма, вопыт па стварэнню падпольных друкарань і выданню друкаванай партыйнай літаратуры, партыйныя арганізацыі Беларусі будавалі і стварылі сетку падпольнага друку.

У падполлі выходзіла газета «Звязда», орган Цэнтральнага Камітэта КП(б) Беларусі. У апошні час нямецкай акупацыі, у Мінску пачала выдавацца газета «Мінскі большэвік»—орган Мінскага гаркома партыі.

У 1942 годзе выходзіла таксама Вілейская абласная газета «Сялянская газета» і 7 раённых газет. У 1943 годзе было створана 8 абласных і 114 раённых газет. У 1944 годзе было зноў створана 20 раённых газет. Усяго ў падполлі выдавалася 2 рэспубліканскія газеты—«Звязда» і «Чырвоная змена», 9 абласных партыйных газет, тры абласныя комсамольскія газеты і 141 раённая газета. У такіх абласцях, як у Мінскай, Магілёўскай, Баранавіцкай і Віцебскай амаль у кожным раёне выходзіла падпольная газета. Партыйныя арганізацыі выпускалі тысячы лістовак, зваротаў, паведамленняў. У радзе буйнейшых падпольных друкарань быў наладжан выпуск важнейшых палітычных дакументаў: дакладаў і загадаў таварыша Сталіна. Разавы тыраж падпольных газет складаў 175.000 экземпляраў.

Падпольны друк меў велізарнейшае значэнне ў распаўсюджанні праўдзівага большэвіцкага слова сярод працоўных, у выкрыцці нямецкай хлуслівай прапаганды. Газеты «Звязда», «За радзіму», «Большэвік Палесся», «Чырвоная звязда» нямала зрабілі ва ўмацаванні падпольных партыйных арганізацый, у павышэнні баяздольнасці партызанскіх атрадаў, у выкрыцці наймітаў нямецкіх фашыстаў.

Велізарнейшую работу па збіранню партызанскіх сіл, арганізацыі партызанскіх атрадаў правялі міжраённыя партыйныя газеты Слуцкай і Барысаўскай зон—«Патрыёт радзімы» і «Народныя мсціўцы». Пашырэнне ўплыву раду газет выходзіла далёка за межы раёна. Такія газеты, як слуцкая «За Совецкую Радзіму», любаньская—«Кліч Радзімы», бягомльская—«Совецкі патрыёт», лагойская—«За Совецкую Беларусь», бабруйская—«Бабруйскі партызан», клічаўская—«Голас партызана», Ільянская—«Партызанская праўда», пашыралі свой уплыў на 3—4 мяжуючых раёны.

Бягомльская раённая газета «Совецкі патрыёт» выканала вялікую работу па разлажэнню нямецкіх і паліцэйскіх гарнізонаў. Кіраўская раённая газета «Кіравец» на мясцовых фактах удала выкрывала нямецкі «новы парадак». Газета прысвяціла некалькі нумароў выкрыццю нямецкай каланізатарскай палітыкі ў пытаннях—зямельным, падатковым, школьным і іншых.

Старонкі падпольных газет захоўваюць найбагацейшы матэрыял, які расказвае аб легендарных паходах, смелых вылазках, аб сіле, мужнасці і геройстве верных сыноў і дачок беларускага народа, іх адданасці Радзіме, справе партыі Леніна—Сталіна.

У ліпені 1944 года Чырвоная Армія выкінула нямецкіх захопнікаў з беларускай зямлі. Пачалося аднаўленне разбуранай нямецкімі захопнікамі народнай гаспадаркі—прамысловасці, сельскай гаспадаркі і культуры.

Разам з тым пачалося аднаўленне большэвіцкага друку ў рэспубліцы. Нямецкія звяры знішчылі паліграфічную базу—друкарскія машыны вывезлі ў Германію, раскралі шрыфтавую гаспадарку.

У гэтых умовах пачаў аднаўляцца друк рэспублікі. У рэспубліцы арганізавана выданне 8 рэспубліканскіх, 11 абласных і 168 раённых і гарадскіх газет. У тым ліку выдаецца спецыяльная газета «Совецкі селянін» для працоўных заходніх абласцей, «Літаратура і мастацтва»—орган Саюза совецкіх пісьменнікаў БССР і Упраўлення па справах мастацтваў пры Соўнаркоме Беларусі.

Пачынае выходзіць тэарэтычны і палітычны часопіс «Большэвік Беларусі», літаратурна-мастацкі часопіс «Полымя». Выдаецца часопіс «Беларусь», ствараецца дзіцячы часопіс «Бярозка».

Беларускае Дзяржаўнае выдавецтва, якое аднавіла сваю дзейнасць, ужо выпусціла 1,5 мільёна падручнікаў на роднай мове і каля мільёна мастацкай, сельскагаспадарчай, палітычнай, тэхнічнай і іншай літаратуры.

За час, які прайшоў пасля вызвалення Беларусі ад нямецкіх акупантаў, у рэспубліцы праведзена значная работа па аднаўленню разбуранай ворагам народнай гаспадаркі. Ва ўсёй гэтай рабоце немалая заслуга большэвіцкага друку.

Аднак, гэта толькі пачатак. Нашы рэспубліканскія, абласныя і раённыя газеты маюць істотныя недахопы ў сваёй рабоце. Адзін з важнейшых недахопаў заключаецца ў тым, што нашы газеты недастаткова звязаны з масамі, не маюць шырокага актыву і не апіраюцца ў сваёй рабоце на рабселькораў. Толькі будучы цесна звязаным з масамі, чула прыслухоўваючыся да голасу мас, наш друк зможа шырока разгарнуць большэвіцкую крытыку і самакрытыку і садзейнічаць паспяховаму выкананню гістарычных задач аднаўлення народнай гаспадаркі.

Буйнейшым недахопам нашых газет з'яўляецца і тое, што яны яшчэ не стварылі атмасферы нецярпімасці да недахопаў у розных звеннях совецкага, партыйнага, гаспадарчага апарата. Большэвіцкі друк пастаянна, сістэматычна і бязлітасна павінен крытыкаваць недахопы і слабасці ў нашай рабоце, растлумачваць прычыны гэтых недахопаў і ўказваць спосабы іх выпраўлення.

Абласныя і раённыя газеты ўсходніх абласцей не разгарнулі яшчэ дастатковай барацьбы за арганізацыйна-гаспадарчае ўмацаванне калгасаў. Зусім ясна, што без арганізацыйна-гаспадарчага ўмацавання калгасаў нельга паспяхова вырашыць пытанне паднятця прадуктыўнасці сельскай гаспадаркі—забяспечанне высокага ўраджаю ў гэтым годзе, стварэнне і развіццё жывёлагадоўчых ферм.

Абласныя і раённыя газеты заходніх абласцей працуюць яшчэ пераважна без уліку спецыфікі вобласці, раёна. Дрэнна ведаюць становішча спраў у раёне, вобласці, не вывучаюць гісторыю, эканоміку вобласці, раёна. У выніку гэтага яны часта падыходзяць да справы павярхоўна, гавораць у агульных тонах, не перакануча, не закранаюць мясцовых тэм, што цікавяць насельніцтва.

У друкаванай прапагандзе да гэтага часу мала расказваецца аб надзяленні зямлёй беззямельных і малазямельных сялян заходніх абласцей, аб зямлі, якая была адабрана нямецкімі захопнікамі і зараз вернута працоўнаму сялянству. Газеты недастаткова знаёмяць сялян з дасягненнямі социялістычнай сельскай гаспадаркі ў нашай краіне, роллю калгасаў у перамогах совецкага народа ў Айчыннай вайне. Яшчэ недастаткова выступаюць газеты заходніх абласцей з выкрыццём здрадніцкай ролі беларуска-нямецкіх, украінска-нямецкіх, польска-нямецкіх фашыстаў—катаў беларускага, украінскага і польскага народаў.

Друк павінен удзяліць нязмерна больш увагі асвятленню пытанняў аднаўлення прамысловасці, развіццю мясцовай прамысловасці, скарыстанню мясцовай ініцыятывы, вывучэнню прыродных багаццяў раёна, вобласці для развіцця прамысловасці; асвятляць пытанні аднаўлення культуры і культурных устаноў у рэспубліцы.

Рашаючай умовай поспеху ў ажыццяўленні задачы далейшага ўздыму сельскай гаспадаркі ў нашай краіне з'яўляецца самаадданая праца калгаснага сялянства. Наш друк павінен сістэматычна выхоўваць пачуцці совецкага патрыятызма, пачуцці любві да радзімы, выхоўваць социялістычныя адносіны да працы.

Нашы газеты павінны сістэматычна паляпшаць якасць сваёй работы, узмацняць свае сувязі з масамі, стаць сапраўднымі цэнтрамі палітычнай работы ў масах, мабілізаваць працоўных на дапамогу Чырвонай Арміі ў канчатковым разгроме ворага, дапамагчы партыйным арганізацыям у мабілізацыі мас на паспяховае выкананне гістарычных указанняў таварыша Сталіна аб аднаўленні разбуранай ворагам народнай гаспадаркі рэспублікі.

Дружнай падпіскай на новую пазыку адказвае беларускі народ на першамайскі загад таварыша Сталіна і на гістарычныя перамогі Чырвонай Арміі

* * *

ДЭМАНСТРАЦЫЯ СОВЕЦКАГА ПАТРЫЯТЫЗМА

Бурным апладысментаў сустрэў калектыў радыёзавода імені Молатава перададзенае па радыё паведамленне аб рашэнні Совецкага ўрада выпусціць Чацвертую Ваенную Пазыку. Мітынг калектыва вылiўся ў дэманстрацыю бязмежнай любві беларускага народа да сваёй Радзімы, да сваёй вызваліцельніцы — Чырвонай Арміі, да вялікага правадыра таварыша Сталіна.

Адзін за другім выступаюць рабочыя. Яны расказваюць аб пачуццях, якія выклікала ў іх рашэнне Совецкага ўрада.

Работніца тав. Хамякова, выступіўшы на мітынгу, сказала:

— Радасць і гордасць ахапляюць мяне, што магчымасці ўпершыню за гады вайны дапамагчы Радзіме сваімі сродкамі хутчэй пакончыць з гітлерызмам. Мой аклад 560 рублёў. Я падпісваюся на 800 рублёў і заклікаю ўсіх рабочых наследваць майму прыкладу.

Майстар дрэваапрацоўчага цэха тав. Р... заклікаў рабочых умацоўваць магутнасць нашай краіны. Пры акладзе ў 750 рублёў ён падпісаўся на 1.200 рублёў.

Глыбокае ўражанне зрабіла выступленне старога рабочага завода стаханаўца Ігната Васільевіча Вайцэвіча.

— Тры гады мы былі пад гнётам фашызма, тры гады мы марылі аб прыходзе шчаслівага дня, калі мы сумесна з усімі народамі нашай неабсяжнай краіны будзем усімі сродкамі ўдзельнічаць у разгроме ворага, ва ўмацаванні магутнасці нашай радзімы. Мой сын б'е ворага на фронце мячам, а я дапамагу яму рублём.

Ігнат Васільевіч падпісаўся на 170 працантаў свайго аклада.

Рабочыя, інжынеры, служачыя радыёзавода тут-жа на мітынгу спяшаюцца хутчэй даць свой адказ на рашэнне ўрада аб выпуску Чацвертай Ваеннай Пазыкі. Жонка франтавіка тав. Данілевіч, падпісаўшыся на 500 рублёў, уносіць іх наяўнымі. Сакратар комсамольскай арганізацыі тав. Верохін дакладвае, што ўвесь комсамольскі калектыў рашыў падпісацца на паўтарамесячны аклад. Работніца тав. Сасунова падпісваецца на 400 працантаў свайго месячнага аклада.

Пасля мітынга, радасна ўсхваляваныя, рабочыя ідуць у Ленінскі куток. Там за сталамі афармляецца падпіска на пазыку. На дошцы паказчыкаў ходу падпіскі з хуткасцю маланкі растуць лічбы. Толькі што падпіска па транспартнаму аддзелу складала 200 працантаў месячнага акладу заработнай платы. Праз некалькі хвілін сума падпіскі павялічылася да 220 працантаў. У першыя поўгадзіны падпісаўся на 121 працант да фонда сваёй зарплаты цэх па рамонту матораў. Значна больш месячнай зарплаты падпісаліся дрэваапрацоўчыя і іншыя цэхі.

У ВОІНАУ

З вялікім уздымам сустрэлі байцы і афіцэры Н-скай часці вестку аб выпуску Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі. Адразу ва ўсіх падраздзяленнях адбыліся мітынгі.

У сваім выступленні падпалкоўнік Якубоўскі заявіў:

— У гістарычныя дні нашай перамогі, калі Чырвоная Армія завяршае разгром гітлераўскай Германіі, калі совецкі сцяг развяваецца над Берлінам, — наш урад выпусціў новую Дзяржаўную Ваенную Пазыку. Гэтая пазыка — пазыка нашай перамогі. Яна пойдзе на завяршэнне разгрому каварнага ворага, на ўмацаванне магутнасці гераічнай Чырвонай Арміі.

Чырвоная Армія здабыла нам перамогу. Заклікаю вас, таварышы, даць свае накапленні ў пазыку дзяржаве. Усе, як адзін, падпішамся на Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку і не ніжэй, чым на месячны аклад.

З гарачымі прамовамі на мітынгу выступілі старшы лейтэнант Маскоўкін і маёр Хесін.

На мітынгу прынята рашэнне, у якім байцы і афіцэры горача адабраюць рашэнне ўрада аб выпуску Ваеннай Пазыкі і абавязваюцца падпісацца не менш, чым на месячны аклад.

Адразу-ж пачалася падпіска. Першымі падпісваюцца тт. Мартынюк, Дварэцкі, Маскоўкін і другія — на 125—130 працантаў месячнага аклада кожны.

Адначасова разгарнулася падпіска ва ўсіх падраздзяленнях часці. Падпісваючыся на пазыку, старшы лейтэнант Казлоў заявіў:

— Я з радасцю даю свае зберажэнні ў пазыку дзяржаве. Я воін, абаронца Радзімы. Я хачу таксама дапамагчы Радзіме ў гэтыя гістарычныя дні сваімі сродкамі, якія пойдуць на завяршэнне разгрому германскага фашызма.

Тав. Казлоў першым падпісаўся на 250 працантаў свайго аклада. Праз некалькі мінут падпіскай быў ахоплен увесь асабовы састаў падраздзялення.

Да вечара першага дня падпіскай на Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку быў ахоплен увесь асабовы састаў часці.

Уносяць наяўнымі грашыма

ГОМЕЛЬ (Па тэлефону ад кар. «Звязды»). Адзінадушным адабрэннем сустрэлі калгаснікі сельгасарцелі «Чырвоны хлебароб», Гомельскага сельскага раёна, выпуск Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі.

У калгасе адбыўся многалюдны мітынг. Першым выступіў старшыня праўлення Павел Багданаў.

— Новая ваенная пазыка—гэта пазыка нашай канчатковай перамогі над ворагам,—гаворыць ён.—Я падпісваюся на 500 рублёў і ўношу іх наяўнымі.

За старшынёй калгаса выступае калгаснік Кірыл Хомчанка, кладаўшчык Фёдар Дарожкін, старшыня Яромінскага сельсовета Леў Бляскін. Кожны з іх падпісваецца на 1.000 рублёў і ўсю суму падпіскі ўносяць наяўнымі грашыма.

Да стала адзін за другім падыходзяць калгаснікі — аратыя, баранавальшчыкі, сейбіты, жывёлаводы. Яны з вялікай радасцю падпісваюцца на новую ваенную пазыку—пазыку нашай канчатковай перамогі над ворагам.

За першыя дзве гадзіны сума падпіскі па калгасу «Чырвоны хлебароб» перавысіла 60.000 рублёў.

НА ПАЗЫКУ ПЕРАМОГІ

Як толькі па радыё было перадана ўрадавае паведамленне аб выпуску Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі, калектыў Беларускага Дзяржаўнага ордэна Леніна тэатра оперы і балета сабраўся на кароткі мітынг. Слова ўзяў дырэктар тэатра тав. [illegible]

— Таварыш Сталін,—гаворыць ён,—у першамайскім загадзе паставіў перад Чырвонай Арміяй задачу—даканаць фашысцкага звера. Каб выканаць гэтае гістарычнае заданне нашага правадыра, мы павінны [illegible] ўсе свае сілы, усе сродкі. Новая ваенная пазыка з'яўляецца вялікім укладам у справу разгрому ворага, у справу аднаўлення разбуранай гаспадаркі.

— Мы, артысты тэатра, — з хваляваннем гаворыць артыстка, былая партызанка тав. Грышкевіч, — [illegible] Чырвонай Арміі. Мы дапаможам нашай Арміі упорнай працай і рублём. [illegible]

Падпісаўшыся на пазыку, народная артыстка БССР Р. В. Млодэк заявіла:

— Радасныя, хвалюючыя дні перажывае совецкі народ. Надышлі доўгачаканыя дні. Узнят сцяг перамогі над Берлінам. Чырвоная Армія разам з арміямі нашых саюзнікаў дабівае фашысцкага звера. [illegible] Чырвонай Арміі і яе слаўным палкаводцам! Дапаможам ёй хутчэй завяршыць сваю гістарычную місію! Я падпісваюся на пазыку на 7.000 рублёў. [illegible]

Адзін за другім падыходзяць да стала артысты, тэхнічны персанал і служачыя тэатра. Заслужаны дзеяч мастацтваў тав. Шнейдэрман падпісаўся на 6.000 рублёў. Народныя артысты тт. Аляксеева і Балоцін, заслужаная артыстка БССР тав. Малькова падпісаліся на [illegible]. Артыст балета тав. Бабэнін падпісаўся на 2.500 рублёў і ўнёс наяўнымі 500 рублёў.

Закройшчыкі пашывачнага цэха тэатра тт. Лосік, Пільнікін, Фішкін і другія падпісаліся на 150 працантаў месячнага аклада. Падпісалася ўжо 331 чалавек на суму 419 тысяч рублёў, што значна перавышае фонд месячнай зарплаты.

СТОПРОЦАНТНЫ АХОП ПАДПІСКАЙ

Як толькі стала вядома аб выпуску Чацвертай Ваеннай Пазыкі, у Беларускім Дзяржаўным музеі [illegible] адбыўся мітынг. Выступіўшы на ім т. Стальной, [illegible] Рынкевіч, Ганчароў горача вітаюць выпуск новай пазыкі.

Дружна прайшла падпіска на новую пазыку. Падпіскай ахоплена 90 чалавек— 100 працантаў супрацоўнікаў музея. Сума падпіскі дасягнула 48.950 руб. пры месячным фондзе заработнай платы 40.500 руб.

НА АБАРОНУ РАДЗІМЫ

Ва ўсіх цэхах мінскага завода імені Кірава кіпіць напружаная праца. Кожны рабочы натхнён гераічнымі поспехамі Чырвонай Арміі і першамайскім загадам Вярхоўнага Галоўнакамандуючага Маршала Совецкага Саюза таварыша Сталіна.

Пасля чатырох гадзін дня з хуткасцю маланкі па цэхах абляцела вестка аб рашэнні ўрада выпусціць Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку. Хутка сотні кіраўцаў сабраліся на мітынг.

Намеснік сакратара партыйнай арганізацыі завода тав. Пахмановіч паведамляе аб выпуску новай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі.

Выступае стары рабочы — слесар тав. Дубіцкі. Ён гаворыць:

— Нямецка-фашысцкія захопнікі разбурылі наша роднае прадпрыемства. Зараз мы адбудоўваем завод. Наш абавязак — аказаць яшчэ большую дапамогу фронту. Совецкі ўрад вынес рашэнне аб выпуску Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі. Я ўсім сэрцам адабраю рашэнне ўрада і падпісваюся на 200 працантаў месячнай зарплаты.

Пасля мітынга пачалася падпіска.

Толькі за першую гадзіну кіраўцы падпісаліся на 123.000 рублёў пры фондзе зарплаты калектыва ў 117 тысяч рублёў.

У АДКАЗ НА ПЕРАМОГІ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

БАРЫСАЎ. (Па тэлефону). Вестка аб выпуску Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі хутка абляцела заводы, фабрыкі і ўстановы горада. Усюды адбыліся масавыя мітынгі. Працоўныя горача вітаюць рашэнне ўрада аб выпуску новай пазыкі.

На мітынгу чыгуначнікаў станцыі Барысаў начальнік акалодка сёмай дыстанцыі пуці тав. Сеўрыкаў у сваім выступленні сказаў:

— Мы перажываем радасныя і хвалюючыя дні. Доблесная Чырвоная Армія ўзняла сцяг перамогі над праклятым Берлінам і дабівае лютага ворага—германскі фашызм. Мы, чыгуначнікі, з радасцю вітаем выпуск новай ваеннай пазыкі. Сваімі сродкамі дапаможам хутчэй дабіць ненавіснага ворага, адбудаваць разбураныя гарады, вёскі, заводы, фабрыкі, калгасы. Я атрымліваю ў месяц 600 рублёў заработнай платы, а падпісваюся на новую пазыку на 3.000 рублёў.

На двухмесячны заработак падпісаліся многія чыгуначнікі. Сярод іх тт. Кунецкая, Чыркун, Старадуб і другія.

Дружна ідзе падпіска на пазыку на многіх прадпрыемствах. За дзве гадзіны пасля перадачы па радыё рашэння аб выпуску Чацвертай Ваеннай Пазыкі падпіска па гораду склала 750 тысяч рублёў.

Першым у 17 гадзін 4 красавіка закончыў падпіску калектыў фабрыкі піяніна, дзе ўсе рабочыя падпісаліся на новую пазыку. Кожны рабочы аддаў не менш месячнага заработку на пазыку перамогі над ворагам.

ПА ПРЫКЛАДУ СТАРЫКА-ПАТРЫЁТА

ГОМЕЛЬ. (Кар. «Звязды»). Затаіўшы дыханне, слухалі рабочыя станкабудаўнічага завода імені Кірава паведамленне па радыё аб выпуску Чацвертай Ваеннай Пазыкі.

Першым папрасіў слова стары мадэльшчык Сімон Трусавальнік.

— 51 год,—гаворыць ён,—працую я на гэтым заводзе. У гэтыя дні перажываю вялікую радасць за нашу магутную Радзіму, за воінаў-багатыроў Чырвонай Арміі, якія ўзнялі сцяг перамогі над Берлінам. Хоць мне зараз і 85 год, але я цвёрда стаю на сваім рабочым пасту. У адказ на перамогі Чырвонай Арміі абавязваюся выканаць майскае заданне на 300 працантаў. Каб хутчэй дабіцца поўнай перамогі над праклятым ворагам, аддаю свой паўтарамесячны заработак на новую пазыку.

Па прыкладу старога мадэльшчыка на паўтарамесячны заработак падпісаліся штукатур тав. Алешчук, брыгадзір каменшчыкаў тав. Каваленка і другія.

За першыя гадзіны сума падпіскі па заводу склала 90 тыс. рублёў, значна перавысіўшы месячны фонд заработнай платы.

Самы вялікі выйгрыш

Як толькі па радыё перадалі паведамленне аб выпуску Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі, у цэхах мясакамбіната адбыліся многалюдныя мітынгі. На адным з іх выступіла работніца цэха медпрэпаратаў жонка франтавіка тав. Герасімовіч.

— У гэтыя радасныя дні, — сказала яна, — калі Чырвоная Армія авалодала Берлінам і дабівае фашысцкага звера — наша совецкая дзяржава выпусціла Чацвертую Ваенную Пазыку. Мы асабліва вітаем гэтую пазыку таму, што яна яшчэ больш умацоўвае нашу ваенную магутнасць, што яна нясе нам самы вялікі выйгрыш — хуткую перамогу над праклятай гітлераўскай Германіяй. Я з радасцю падпісваюся на трохмесячны заработак і заклікаю да гэтага астатніх.

Затым выступіў урач мясакамбіната былы партызан тав. Кавалёў, які заявіў:

— Мы горача вітаем выпуск Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі. Нашы сродкі, якія мы дадзім у пазыку дзяржаве, пойдуць на справу поўнага разгрому нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Я падпісваюся на пазыку ў памеры 1600 рублёў.

Заклік гэтых таварышоў знайшоў гарачы водгук сярод усяго калектыва. Тут-жа рабочыя, спецыялісты і служачыя пачалі адзінадушна падпісвацца на новую пазыку. За першую-ж гадзіну, не гледзячы на тое, што на мітынгу адсутнічалі рабочыя начной змены, агульная сума падпіскі дасягнула амаль 200 працантаў месячнага фонда заработнай платы рабочых мясакамбіната.

* * *

АКТЫЎНАСЦЬ КАЛГАСНІКАЎ

У 18 гадзін, 4 мая, у сельгасарцелі «Бальшэвік», Сляпянскага сельсовета, Мінскага сельскага раёна стала вядома аб выпуску Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі. Дружна і арганізавана сабраліся калгаснікі ў свой клуб.

Даклад аб рашэнні ўрада па выпуску Чацвертай Ваеннай Пазыкі зрабіў дырэктар ПСШ тав. Траццяковіч. Прысутныя ўважліва слухалі кожнае слова дакладчыка. Пасля даклада пачаліся выступленні. Калгаснікі горача і адзінадушна адобрылі пастанову ўрада. Першай атрымлівае слова 62-гадовая калгасніца Ганна Нікалаеўна Арцюх.

— Хто з нас не пацярпеў, — гаворыць Ганна Нікалаеўна, — ад нямецкіх грабежнікаў? Усе мы маем на іх вялікую крыўду. У ліку другіх нямецкія людаеды забілі і майго сына Барыса. Каб хутчэй дабівалі слаўныя воіны Чырвонай Арміі праклятых фашыстаў, я падпісваюся на ваенную пазыку ў суме 300 рублёў.

Падпісаўшыся, Ганна Нікалаеўна тут-жа 100 рублёў унесла наяўнымі.

Выступаючы на сходзе, старшыня калгаса Іван Шманай заявіў:

— Сродкі ад Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі, якую рашыў выпусціць наш урад, пойдуць на ўмацаванне абараназдольнасці Совецкага Саюза. Два мае сыны Іван і Міхаіл ваююць на фронце, дабіваюць праклятых немцаў у іх уласнай бярлозе. Я падпісваюся на 600 рублёў, 500 з іх уношу наяўнымі.

Адзін за адным падыходзяць да стала калгаснікі і калгасніцы. Яны адзінадушна пазычаюць дзяржаве свае зберажэнні. Так, стаханаўка Насця Краўчанка падпісалася на 350 рублёў. Па прыкладу наследвалі калгасніцы Марыя Сінкевіч, Валянціна Краўчанка, Волька Казлова і другія.

Падпіска яшчэ не закончылася, а ў памяшканне клуба прыехаў пасланец ад калгаснікаў сельгасарцелі «ДПУ». Ён паведаміў, што на працягу двух гадзін амаль усе калгаснікі гэтай арцелі былі ахоплены падпіскай на Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку. Яны падпісаліся на 58.550 рублёў. 9.850 рублёў калгаснікі ўнеслі наяўнымі.

У першы дзень працоўнае сялянства сельсовета падпісалася на пазыку на суму 142.000 рублёў. Падпіска прадаўжаецца.

ВОЛЯ СОВЕЦКАГА НАРОДА

Шумна і многалюдна ў аудыторыі Беларускага Дзяржаўнага універсітэта. Прыйшла студэнцкая моладзь, прышлі прафесары, дацэнты, выкладчыкі універсітэта. Яны з хваляваннем слухалі паведамленне тав. Макарэвіча аб выпуску Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі.

Студэнт 2-га курса гістарычнага факультэта тав. Семенчук сказаў:

— У цяжкіх умовах вайны партыя і ўрад аднавілі наш універсітэт, далі магчымасць совецкай моладзі вучыцца. Мы, студэнты, павінны дзякаваць Радзіму за клопаты аб нас. Наша падпіска — вялікі ўклад у справу разгрому ворага. Нашы студэнты паказваюць прыклад высокай свядомасці. Студэнты 1-га курса факультэта журналістыкі тт. Дохіна, Казоўская, Процька падпісаліся на 300 рублёў (стыпендыя 140 рублёў). Наследуем-жа ўсе іх прыкладу!

Перамога над ворагам, — гаворыць кандыдат на сталінскую стыпендыю студэнт 4 курса тав. Мележ,—заваёўваецца ўсім совецкім народам. Мы, студэнты, сваёй выдатнай вучобай, сваімі працоўнымі рублямі павінны дапамагчы наблізіць гэты доўгачаканы час. Нам дорага шчасце і незалежнасць Радзімы і мы дружна падпішамся на пазыку.

З кароткай прамовай выступіў дацэнт Жыркевіч.

— Мы ўсе падпішамся на месячны аклад. Пазыка дапаможа хутчэй дабіць заклятага ворага, адбудаваць нашы разбураныя гарады і сёлы.

На мітынгу выступілі студэнт 1-га курса гістарычнага факультэта тав. Макаўеў, выкладчык ваеннай кафедры тав. Бальшакоў, рэктар універсітэта тав. Савіцкі і другія. Усе яны заклікалі дружна закончыць падпіску ў сваім калектыве.

На 100—150 працантаў месячнага аклада падпісваюцца на пазыку студэнты, выкладчыкі і ўсе супрацоўнікі універсітэта.

На Палессі

МАЗЫР. (Кар. «Звязды»). Вестка аб выпуску Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі маланкай абляцела ўсё Палессе. На прадпрыемствах, ва ўстановах, у калгасах каля рэпрадуктараў збіраліся сотні працоўных, якія з вялікай увагай слухалі рашэнне Совецкага ўрада аб выпуску новай пазыкі. Як толькі перадача па радыё была закончана, паўсямесна пачаліся мітынгі.

Старшыня калгаса «Пралетарый» Стрэлічаўскага сельсовета Хойніцкага раёна тав. Хмеляк заявіў на мітынгу:

— Рашэнне Совецкага ўрада аб выпуску Ваеннай Пазыкі выразіла волю вялікага совецкага народа. Дзяржаўная Ваенная Пазыка дапаможа хутчэй даканаць фашысцкага звера і будзе садзейнічаць хутчэйшаму аднаўленню разбуранай гаспадаркі. Я падпісваюся на 5.000 рублёў і заклікаю наследваць майму прыкладу старшынь другіх калгасаў. Старшыні калгасаў «Чырвоны сцяг» тав. Разуменка і «КІМ» тав. Бельскі таксама падпісаліся на 5.000 рублёў кожны.

З вялікім уздымам прайшоў мітынг рабочых і служачых Мозлеспрома. 23 чалавекі, месячны фонд зарплаты якіх складае 14.180 рублёў, падпісаліся на 15.375 рублёў.

Такія-ж многалюдныя мітынгі адбыліся на швейнай фабрыцы індывідуальнага пашыву, на новай ГЭС, у калгасах Брагінскага, Мазырскага, Ельскага раёнаў.

К 9 гадзінам вечара агульная сума падпіскі па Палескай вобласці сярод рабочых і служачых склала 4 мільёны рублёў.

Па гор. Мазыру падпіска ўжо складае 2 мільёны 99 тысяч рублёў, або 81 працант месячнага фонда зарплаты.

На прадпрыемствах Бабруйска

БАБРУЙСК. (Па тэлефону). З вялікай радасцю сустрэлі працоўныя Бабруйска паведамленне аб выпуску Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі. Паўсямесна адбыліся многалюдныя мітынгі, прысвечаныя гэтаму пытанню. Рабочыя, служачыя, інжынеры і тэхнікі горача віталі выпуск новай пазыкі.

За першыя дзве гадзіны пасля таго, як па радыё было перадана паведамленне аб выпуску пазыкі, па Бабруйску сума падпіскі склала 2,5 мільёна рублёў.

Уперадзе ідзе маслазавод імені Адзярыхі. Тут многія рабочыя падпісаліся больш чым на 200 працантаў месячнага заработку. У цэлым па заводу падпіска перавысіла ўжо паўтарамесячную заработную плату калектыва завода. Тав. Шушкевіч, які атрымлівае ў месяц 1.000 рублёў, падпісаўся на пазыку на 3.000 рублёў. На трохмесячны заработак падпісаліся тт. Парахневіч, Абрамовіч і другія.

На 100 працантаў ахоплен падпіскай на пазыку ўвесь калектыў вядзёрна-абадачнага завода. Пры фондзе месячнай заработнай платы ў 30.000 рублёў тут падпіска дасягнула звыш 38.000 рублёў.

На заводзе № 4 пры месячным фондзе заработнай платы ў 58.000 рублёў, рабочыя падпісаліся на 72.900 рублёў. На фабрыцы імені Халтурына падпіска на Ваенную Пазыку перавысіла на 12.000 рублёў месячны фонд заработнай платы рабочых.

Падпіска на пазыку на прадпрыемствах Бабруйска прадаўжаецца.

У супрацоўнікаў Наркамзема

— Рашэнне Саюзнага ўрада аб выпуску Чацвертай Дзяржаўнай Ваеннай Пазыкі,—гаварыў на мітынгу старшыня мясцкома Наркамзема Беларусі тав. Хабенка,—супала з новымі гістарычнымі перамогамі нашай слаўнай Чырвонай Арміі. Наш калектыў заўсёды актыўна ўдзельнічаў у дзяржаўных пазыках, што дапамагаюць граміць ворага. Горача адгукнуліся супрацоўнікі апарата Наркамзема і на збор сродкаў на пабудову танкавай калоны. Новая-ж пазыка з'явіцца яшчэ адным магутным укладам у справу ўмацавання сілы нашай арміі, у справу канчатковай перамогі над ворагам.

Усе выступаўшыя віталі рашэнне ўрада аб выпуску новай пазыкі.

— Дні супраціўлення фашысцкіх бандытаў злічаны, — гаворыць начальнік упраўлення кадраў тав. Осіповіч. Мы не пашкадуем ні сіл, ні сродкаў, каб наблізіць доўгачаканы дзень перамогі.

Дэпутат Вярхоўнага Совета СССР Зоня Рачок, падпісваючыся на пазыку на 190 працантаў месячнага аклада, заклікала прысутных прыняць актыўны ўдзел у дзяржаўнай пазыцы.

Ужо праз поўгадзіны падпіска складала 86.350 рублёў, што раўнялася фонду зарплаты. Падпіска прадаўжаецца. Новыя і новыя прозвішчы, новыя лічбы на падпісных лістах гавораць аб тым вялікім патрыятызме, з якім калектыў сустрэў новую ваенную пазыку.

ДРУЖНАЯ ПАДПІСКА

Дружна правёў падпіску на Чацвертую Дзяржаўную Ваенную Пазыку калектыў Полацкага абласнога зямельнага аддзела. 42 супрацоўнікі калектыва падпісаліся на суму 38.000 рублёў пры месячным акладзе 25.080 рублёў. Некаторыя таварышы, як Тратрын, Зыранаў, Шалай, падпісаліся на двухмесячны аклад. Так, Тратрын, месячны аклад якога 900 рублёў, унёс наяўнымі 1.800 рублёў.

І. МЯЖЭВІЧ.

ВЫШЭЙ ТЭМПЫ І ЯКАСЦЬ СЯЎБЫ!

ТРАКТАРЫСТЫ

Нікалай стаяў ля машыны, якая была гатова кожную хвіліну крануцца ў дарогу. Аго гаварылі закончаны апошнія падрыхтоўкі. Загудзелі маторы суседніх трактараў і дружна ўзялі з месца. Трактары ўжо ішлі ў далечыню лесу.

— Гатовы? — запытаў дырэктар, падыходзячы да трактарыстаў.

— Гатовы, Наум Грыгоравіч. Можам рухацца ў дарогу.

— Тады пажадаю вам удачы і вечасці!

Нікалай моцна націснуў нагой на педаль, ухапіў скорасць, і трактар пакаціўся па роўнай дарозе.

Машына Нікалая ішла першай. Апоўдні трактар пад'ехаў пад вокны калгаснай канторы сельгасарцелі «Пуцілавец». Трактарыст заглушыў матор. Старшыня калгаса Лаўрэн Лемяшоў, паціскаючы руку Нікалаю, заўважыў:

— У час, братка, прыехалі. А як машына?

— На ўсе сто! — весела ўсміхаючыся, адказаў трактарыст.

Старшыня далонню правёў па нагрэтаму радыятару, затым дакрануўся да вентыляцыйнага рамня.

— Ці не тугавата будзе? — нечакана сказаў ён.

— Каму тугавата? — перапытаў Нікалай.

— Ды трактару. Адзін-жа ён будзе на машыны поле, а разгон вось які!

І старшыня, нагнуўшыся, намаляваў у паветры вялікі круг.

— Справімся! — крыху пакрыўджана сказаў Нікалай. — Паказвайце толькі, дзе араць трэба...

Матор загудзеў, і сталёвы конь, паслухмяны волі свайго гаспадара, павольна пайшоў удоўж калгаснай вуліцы.

* * *

Цяжка сказаць, хто з іх цяпер больш хваляваўся за паспяховую работу машыны. Нікалай, здавалася, аддаў усю душу барацьбе. «Прастой — гэта сорам» — гаварыў ён сабе і не раз паўтараў гэта свайму маладому напарніку трактарысту Івану Пілкаловічу. А брыгадзір Васіль Ларыёнавіч Васюкоў не пераставаў турбавацца за ўсе машыны сваёй брыгады, хоць ён і ведаў, што трактары выйшлі з рамонту добрымі і што трактарысты самі рамантавалі свае машыны. Адзін брыгадзір ні на адну хвіліну не пакідаў машыны. І трактары ішлі, узнімаючы новыя і новыя гектары ралі.

Аднойчы раз Лаўрэн Лемяшоў, звяртаючыся да калгаснага конюха, сказаў:

— Ну, браток, не чакаў я гэтага. Залатыя рукі ў Нікалая Сцяпанавіча. За гэтыя дні напрацаваў столькі, што нам-бы на сваім цяглe не падняць і за месяц.

— Гэта праўда. Трактар для калгаса — вялікая патрымка.

Але Нікалаю не пашанцавала. З першых-жа дзён выхаду ў поле пачакана [illegible] ... Трактарыст астаўся адзін. Цяпер на яго плечы лягла і змена часова выбыўшага са строю таварыша.

Нікалай 15 гадзін падрад не злазіць з трактара. Ужо вечарэла, а ў полі па-ранейшаму стракатаў матор. У гэты дзень трактарыст выпрацаваў чатыры з палавінай нормы, узараў 18 гектараў.

20 красавіка Нікалай прагнаў апошнюю баразну ў калгасе.

— Паказвай, гаспадар, дзе яшчэ ёсць поле!

— Усё, Сцяпаныч, — адказаў старшыня.—Веснавое ворыва поўнасцю скончана.

— Тады да пабачэння, — усміхаючыся сказаў Нікалай, і накіраваўся на палі суседняга калгаса.

— Вялікае табе калгаснае дзякуй! — крыкнуў услед ад'язджаючаму трактарысту Лаўрэн Лемяшоў.

Імя перадавога трактарыста — Нікалая Клімовіча было ўжо добра вядома ў новай брыгадзе Нова-беліцкай машынна-трактарнай станцыі. Гэта ён першым даў высокую выпрацоўку на трактар. Толькі за першыя два тыдні красавіка трактарыст зрабіў ужо на свой разлік 122 гектары ўзаранай глебы.

— У той дзень, калі Нікалай прывёў сваю машыну на палі калгаса «Пралетарый», дзьмуў рэзкі, пранізлівы вецер. На шляху ўсё часцей і часцей узнімаліся сырыя даражкі пылу. Трактарыст нацягнуў на вушы сваю летнюю шапку. Нечакана з-за ўзгорку вынырнуў «Віліс». Параўняўшыся з трактарыстам, машына адразу спынілася.

— Няўжо да мяне?... — мільганула думка ў Нікалая.

Неўзабаве да трактарыста падышлі старшы аграном і партыйцы т. Жышанкоў і Кожар. Пачалася гутарка.

— Маё слова моцнае, — гаварыў Нікалай, — пад 160 гектараў узараных, то да 1-га Мая — будзе ўсіх 200.

— А якасць ворыва?

— Пакуль ніхто не скардзіўся, — адказаў трактарыст.

І зноў загудзеў матор. Як і раней, трактар павольна ішоў па роўным полю. На павароце Нікалай сваё месца ўступіў напарніку.

— Пакурым, — і ён падаў напарніку папіросу, сказаў трактарыст.

— Эй, спыніся! — нечакана на ўвесь голас закрычаў Нікалай. І ён бегам кінуўся да машыны.

Трактар стаў. І толькі цяпер трактарыст убачыў, што ён згубіў ворыва.

— Ну, як-жа так? — звярнуўся Нікалай да напарніка. [illegible]

Крыху пазней трактарыст расказаў:

— Гэта не ад таго, што ён дрэнны работнік.

— Ды і напарніку майму, — гаворыць ён, — трэба яшчэ многа вучыцца. Але нічога, будзе ён калісьці і мы такімі. Навучыцца.

Вечарам у палявы стан прыйшоў і брыгадзір.

— Не капрызнічае? — запытаў ён Нікалая.

— Пакуль што не, але вось палі вельмі малыя. Няма разгону. А як у калгасе «Шостага з'езда саветаў», спуць!

— Анька абагнаць табе збіраецца. Сулейка і Руздэк ужо абагналі.

— Гэта яшчэ пагадзім, — адказаў Нікалай.

Трактарная брыгада Васіля Васюкова штодня павышае тэмпы палявых работ. Яна набліжаецца да завяршэння дзяржаўнага плана трактарных работ. Трактарысты паставілі перад сабой пачэсную задачу—выпрацаваць у гэтым годзе чатыры гадавыя нормы. На 3 мая Нікалай Клімовіч узараў на сваім трактары ўжо 300 гектараў.

В. ЛЯЎКОЎ.

Нова-беліцкая МТС,
Гомельскі сельскі раён.

РАЙЗЕМАДДЗЕЛ ПАДВОДЗІЦЬ...

МАГІЛЕЎ. (Па тэлефону ад спец. кар. «Звязды»). Калі да сакратара Прапойскага райкома партыі тав. Грашчанкі звярнуліся з пытаннем, чаму ў калгасах раёна не пратручваецца насенне, ён, нікольні не разгубіўшыся, адказаў:

— Вы думаеце, мы не разумеем важнасці гэтай справы? Аб гэтым навет ёсць пункт у сацдагаворы з Чэрыкаўскім раёнам. Але бяда ў тым, што з вобласці нам не прыслалі ні аднаго кілаграма хімікатаў. Насенне няма чым пратручваць. Значыць сеем так...

— А між тым на складзе Сельгасснаба ляжаць невыкарыстанымі хімікаты мінулага года, — заўважылі мы.

Сакратар райкома некалькі здзівіўся. Пасля ён звярнуўся да загадчыка райземаддзела:

— Гэта не можа быць! Між іншым гэта трэба праверыць.

З райземаддзела адказалі, што хімікаты на складзе сапраўды ёсць.

— Вось бачыце, зноў падвялі! — сказаў сакратар.

Мы пацікавіліся справамі ў райземаддзеле. Аказваецца, што ў мінулым годзе хімікаты выдаваліся толькі па асобных нарадах.

За поўгода райземаддзел разгледзеў 40 вытворчых планаў калгасаў. Вялікая колькасць калгасаў іх не выканала. Многа ўсяго ніхто не правярае, як выконваюцца планы, што ў іх напісана і г. д.

У райземаддзеле сумаволенне сябе тым, што калгасы не атрымалі плана. Хто-ж інструктаваў астатніх?

Прамы абавязак райземаддзела — не толькі дапамагаць калгасам у своечасовым складанні вытворчых і рабочых планаў, але і дапамагаць у падборы кіруючых кадраў.

У райёне згаджаюцца: «Райземаддзел у нас вузкае месца». Але ніхто не турбуецца, каб палепшыць яго работу.

І. НАЗЛОЎ.

Ад Совецкага Інформбюро

(Працяг. Пачатак на 1-й стар.).

у выніку імклівай атакі, авалодалі горадам Вігштадтль (Віткоў). Совецкія гвардзейскія часці з баямі прасунуліся ўперад на 15 кілометраў і выбілі немцаў з сялення Горная Бечва, ператворанага імі ва ўмацаваны апорны пункт. У адным раёне нашы падраздзяленні, зрабіўшы абходны манеўр, адрэзалі шляхі адыходу нямецкай часці, адступаўшай па вузкай горнай даліне. Спробы гітлераўцаў прарвацца на захад, поспеху не мелі. Совецкія байцы разграмілі немцаў і захапілі 8 танкаў, 19 гармат, 50 кулямётаў і вялікі абоз з рознымі грузамі.

* * *

На ўсходзе ад горада Брно нашы войскі з баямі занялі некалькі населеных пунктаў. Гітлераўцы аказваюць моцнае агнявое супраціўленне і часта пераходзяць у контратакі. Нашы войскі, што наступалі па абодвух баках ракі Моравы, зрабіўшы абходны манеўр, авалодалі сяленнем Е... новіцэ і прыціснулі праціўніка да ракі. У выніку бою вялікая частка гітлераўцаў, у тым ліку матарызаваны полк СС, знішчаны. На месцы бою асталося многа варожых трупаў. Спалена і падбіта 16 танкаў і самаходных гармат праціўніка.

КАМЕНТАРЫІ ЛІПМАНА ДА КАНФЕРЭНЦЫІ У САН-ФРАНЦЫСКА

НЬЮ-ЙОРК, 2 мая. (ТАСС). У артыкуле, апублікаваным у газеце «Геральд трыбюн», Ліпман піша, што дзеянні Молатава ў кіруючым Камітэце і яго выступленні на прэс-канферэнцыі і на пленарным паседжанні канферэнцыі сведчаць аб сур'ёзных мэтах і пацвярджаюць думку, што канферэнцыя закранае жыццёвыя інтарэсы Совецкага Саюза.

Указваючы што яму невядомы дэталі прапановы Молатава адносна старшынства на канферэнцыі, Ліпман піша, што як паведамляюць, Молатаў прапанаваў сістэму пачарговага старшынства, як гэта прынята ў Прэзідыуме Вярхоўнага Совета СССР замест звычайнага ўстройства, пры якім старшынствуе глава дэлегацыі, прадстаўляючай краіну, у якой адбываецца канферэнцыя. Гэтая прапанова паказвае вялікую практычную зацікаўленасць Молатава работай канферэнцыі, яго правільнае разуменне ролі старшыні, што не з'яўляецца адлюстраваннем асабіста варожасці да Стэтыніуса і не падказана меркаваннямі нацыянальнага прэстыжу, але сведчыць аб тым, што Молатаў прыйшоў у Сан-Францыска для сур'ёзнага ўдзелу ў справах канферэнцыі. У сваёй заяве на прэс-канферэнцыі Молатаў ясна паказаў намер Совецкага Саюза астацца на канферэнцыі. Ён рассеяў усякія меркаванні аб тым, што польскае пытанне сарве канферэнцыю і, наадварот, указаў на надзею вырашыць польскае пытанне ў адпаведнасці з совецкай трактоўкай ялцінскага рашэння замест амерыканскай і англійскай трактоўкі. ... што польскае пытанне не мае на ўвазе адмаўлення Совецкага Саюза прытрымлівацца ялцінскіх рашэнняў, але толькі з'яўляе разыходжанні паміж совецкай і амерыканскай трактоўкай.

Актыўная, уважлівая цікавасць Молатава да канферэнцыі, піша Ліпман, зыходзіць з двух мэт: умацаваць гарантыі ад аднаўлення германскай агрэсіі і перашкодзіць міжнароднай арганізацыі стварыць санітарны кардон, накіраваны супроць Совецкага Саюза. Усякі аб'ектыўна мыслячы чалавек павінен лічыць гэтыя мэты дапаўняючымі адна другую. Для таго, каб пакласці канец германскай агрэсіі, Аб'яднаныя Нацыі павінны асудзіць усякі намер стварыць арганізацыю, што мае мэтай паліцэйскія дзеянні супроць Совецкага Саюза, якая патрэбавала-б аднаўлення Германіі, як буфера і перадавога атрада.

Совецкі Саюз вельмі добра ўсведамляе гэта, піша Ліпман, і за ўсёй совецкай палітыкай, за ўсімі падазрэннямі Совецкага Саюза тоіцца гэтая рашымасць процідзейнічаць магутным кругам у Заходняй Еўропе, якія хоць яны адкрыта ў гэтым не прызнаюцца праследуюць гэтую мэту.

Прыём тав. В. М. Молатавым Мэрэя і Ламбардо Таледана

САН-ФРАНЦЫСКА, 2 мая. (Спец. кар. ТАСС). Сёння тав. В. М. Молатаў прыняў старшыню кангрэса вытворчых профсаюзаў ЗША Мэрэя. Тав. В. М. Молатаў прыняў таксама асобна кіраўніка канфедэрацыі працоўных Лацінскай Амерыкі Ламбардо Таледано.

На канферэнцыі ў Сан-Францыска

САН-ФРАНЦЫСКА, 3 мая. (Спец. кар. ТАСС). У той час, як чатыры камісіі канферэнцыі займаюцца арганізацыйнай работай, лідэры канферэнцыі прадаўжаюць раіцца, імкнучыся дасягнуць магчыма большага пагаднення ў адносінах папраўак, прапануемых у праграме Думбартон-Окса. В. М. Молатаў, Стэтыніус, Ідэн і Цзы-вень раіліся сёння. Адбудзецца таксама сустрэча прадстаўнікоў дэлегацый Совецкага Саюза, Злучаных Штатаў, Злучанага Каралеўства, Кітая і Францыі, прадоўжыць абмеркаванне праблемы ап...

У адказ на поспехі Чырвонай Арміі

КАПЫЛЬ. У паляводчых брыгадах калгаса «Комуніст» адбыліся мітынгі, прысвечаныя першамайскаму загаду Вярхоўнага Галоўнакамандуючага таварыша Сталіна і ўзяццю Чырвонай Арміяй Берліна.

Брыгадзір паляводчай брыгады Надзежда Жучкевіч, якая выступіла на мітынгу, сказала:

— Бліскучыя поспехі Чырвонай Арміі натхняюць кожнага з нас на новыя працоўныя подвігі. Наш калгас перавыканаў план сяўбы ранніх збожжавых. Мая брыгада поўнасцю падрыхтавана ўжо да завяршэння веснавой сяўбы і закончыць яе на працягу бліжэйшых пяці дзён.

Закончылі сяўбу ранніх збожжавых культур

БАРЫСАЎ, 4 мая. (БЕЛТА). Калгасы Каспюкоўскага сельсовета першымі ў раёне закончылі сяўбу ранніх збожжавых культур. Зараз паспяхова ідзе сяўба звыш плана.

* * *

Калгасы Рудзенскага раёна закончылі сяўбу збожжавых і бабовых культур. Замест 9 тысяч па плану, яны засеялі 10 тысяч гектараў. Закончылі сяўбу таксама калгасы Заслаўскага раёна. Зараз у сельгасарцелях раёна поўным ходам ідзе пасадка бульбы і сяўба ільну.

(БЕЛТА).

У фонд Чырвонай Арміі

БРЭСТ, 4 мая. (БЕЛТА). Комсамольцы Серадоўскага сельсовета, Косаўскага раёна, з'явіліся ініцыятарамі засеву зямлі ў фонд Чырвонай Арміі. У адказ на новыя гістарычныя перамогі Чырвонай Арміі на франтах Айчыннай вайны яны засеялі 7 гектараў збожжавых.

Ініцыятыву Серадоўскіх комсамольцаў падтрымалі комсамольцы ўсяго раёна. Яны аднадушна рашылі засеяць у фонд сваёй вызваліцельніцы—Чырвонай Арміі 100 гектараў збожжавых і бульбы. Пачын маладых патрыётаў падхапілі комсамольцы Жабінкаўскага і іншых раёнаў вобласці. Да дня пралетарскага свята 1 Мая комсамольцы Жабінкаўскага раёна засеялі 20 гектараў збожжавых.

БРАСЛАЎ, 4 мая. (БЕЛТА). Больш 25 гектараў збожжавых культур засеяна па раёну ў фонд сем'яў франтавікоў. Калгас імені Сталіна, Слабадскога сельсовета, засеяў паўтара гектара.

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ Ў ЗАХОДНЯЙ ЕЎРОПЕ

ЛОНДАН, 4 мая. (ТАСС). У паведамленні штаба вярхоўнага камандавання экспедыцыйных сіл саюзнікаў гаворыцца, што ў выніку налёту знішчальнікаў-бамбардыроўшчыкаў на транспартныя калоны немцаў у раёне паміж Фленсбургам, Кілем, Неймюнстэрам і Любекам знішчана або пашкоджана прыкладна 1.200 машын і павозак. Знішчальнікі, снабжоныя ракетнымі ўстаноўкамі, а таксама знішчальнікі-бамбардыроўшчыкі атакавалі вялікія, сярэднія і малыя нямецкія судны паблізу Фленсбурга, Кіля, Экернфердэ і Любека, а таксама ў Кільскай і Любекскай бухтах. Дзевяць суднаў патоплена. Нанесены пашкоджанні больш чым 100 нямецкім суднам.

Войскі саюзнікаў у Паўднёвай Германіі дасягнулі пункта, размешчанага прыкладна ў 45 кілометрах на паўночным захадзе ад Берхтэсгадэна. У аўстрыйскіх Альпах войскі саюзнікаў, якія набліжаюцца з захада да Інсбрука, сустрэлі ўпорнае супраціўленне ворага, пасля таго як перагаворы аб капітуляцыі горада скончыліся няўдачай.

Інтэрв'ю

Упаўнаважанага СНК СССР па справах рэпатрыяцыі генерал-палкоўніка т. Ф. І. Голікава карэспандэнту ТАСС

Карэспандэнт ТАСС звярнуўся да Упаўнаважанага Совета Народных Камісараў Саюза ССР па справах рэпатрыяцыі генерал-палкоўніка Ф. І. Голікава з пытаннем адносна становішча справы рэпатрыяцыі вызваленых з варожага палону совецкіх грамадзян, а таксама і грамадзян саюзных дзяржаў, вызваленых Чырвонай Арміяй.

У адказ генерал-палкоўнік тав. Голікаў зрабіў наступную заяву:

«Каля двух мільёнаў совецкіх грамадзян вызвалена з нямецкага рабства. З іх звыш 1.600.000 чал. ужо вернута на Радзіму і самаадцана працуюць на заводах, на калгасных палях і г. д. Многія тысячы сем'яў адчулі радасць звароту сваіх блізкіх. У асноўным ужо закончана рэпатрыяцыя з тэрыторыі Фінляндыі і Польшчы. Заканчваецца — з Румыніі, Венгрыі, Балгарыі і Югаславіі. Да прыкладу, толькі з Фінляндыі рэпатрыіравана 100.520 чал. і з Румыніі 110.000 чал. У поўным разгары работа па занятай Чырвонай Арміяй тэрыторыі Германіі і па вызваленай тэрыторыі Чэхаславакіі. Аднак, многія нашы грамадзяне яшчэ пакутуюць у фашысцкім палоне, чакаючы гадзіны свайго вызвалення.

Кожная совецкая рэспубліка, сыны і дочкі якой знаходзяцца ў нямецкай няволі, рыхтуецца да іх сустрэчы. Пры Соўнаркомах рэспублік і Выканкомах абласцей створаны аддзелы рэпатрыяцыі; функцыяніруюць прыёмна-размеркавальныя пункты створаны спецыяльныя фонды прадуктаў харчавання, вопраткі і абутку; выдзелены сродкі для фінансавай дапамогі тым, хто мае ў гэтым патрэбу.

З агульнага ліку совецкіх грамадзян, вызваленых з нямецкага палону, нашымі саюзнікамі на Захадзе вызвалена каля 150.000 чал., не лічачы вызваленых на тэрыторыі Заходняй Германіі за апошні час, лік якіх яшчэ дакладна не ўстаноўлен. На радзіму пакуль прыбыла толькі 35.000 чал. У даны час у англійскіх і амерыканскіх лагерах на тэрыторыі Францыі, Італіі, як і ў самой Англіі і ЗША, знаходзяцца многія тысячы нашых людзей, вымушаныя доўгія месяцы чакаць транспарта для адпраўкі на радзіму.

Совецкія органы рэпатрыяцыі прымаюць усе захады для палепшання матэрыяльна-бытавога, медыка-санітарнага і культурнага абслугоўвання вызваленых совецкіх грамадзян. Аднак, неабходна адзначыць, што не ўсюды да вызваленых совецкіх грамадзян адносяцца як да грамадзян саюзнай дзяржавы. Ёсць выпадкі, калі нашы людзі знаходзяцца ў зусім нездавальняючых умовах. Ёсць нямала фактаў, калі ў парушэнне пагаднення ад 11 лютага 1945 г. совецкія прадстаўнікі не паведамляюцца аб наяўнасці вызваленых совецкіх грамадзян. Так, нядаўна ў Англіі прадстаўнікамі ўпраўлення па справах рэпатрыяцыі былі выяўлены тры лагеры, у якіх знаходзілася 1.712 совецкіх грамадзян. Аб існаванні гэтых лагераў нашым прадстаўнікам нічога не было паведамлена. Лагеры былі пад ведамам амерыканскай паліцыі. Совецкія грамадзяне знаходзіліся ў гэтых лагерах у зусім недапушчальных умовах. У лагеры № 1 яны ўтрымліваліся разам з немцамі на чале з нямецкай адміністрацыяй; лагеры №№ 35 і 40 былі абнесены калючым дротам, на вартавых вышках стаялі кулямёты. Людзі працавалі на земляных работах па 10—12 гадзін у суткі. Былі вельмі дрэнна абмундзіраваны. Калі ў лагерах паявіўся совецкі генерал, людзі плакалі ад радасці і прасілі неадкладна адправіць іх у Совецкі Саюз.

Прадстаўнік амерыканскай адміністрацыі палкоўнік паліцыі Лефорці пры наведванні лагераў нашым генералам запэўніў яго, што ўсе гэтыя парушэнні і непарадкі будуць ліквідаваны.

З гэтых лагераў было ўвезена ў ЗША 800 афіцэраў, месцазнаходжанне якіх да гэтага часу не ўстаноўлена. Падобнага роду перакідкі совецкіх грамадзян у Амерыку групамі сістэматычна праводзіліся да апошняга часу, нярэдка без ведама нашых прадстаўнікоў.

На тэрыторыі Англіі мы не можам знайсці каля 300 совецкіх грамадзян, да гэтага часу не адшуканых.

Ясна, што падобнага роду факты з'яўляюцца парушэннем пагадненняў па пытаннях рэпатрыяцыі, якія былі заключаны ў часе Крымскай канферэнцыі ў лютым 1945 года паміж Урадамі СССР, Вялікабрытаніі і Злучаных Штатаў Амерыкі.

Некаторы час таму назад нямала непрыемных фактаў мелі месца ў адносінах совецкіх грамадзян у Егіпце. Там рабіліся спробы схіліць совецкіх людзей да незвароту ў СССР, прычым часта ўжываліся ўсялякія правакацыі і запалохванні. Асабліва ў гэтых адносінах стараліся малойчыкі з польскай арміі Андэрса, якім быў адкрыт шырокі доступ для правакатарскай дзейнасці ў лагеры вызваленых совецкіх грамадзян.

Гэтыя паны, як правіла, запалохвалі совецкіх людзей байкамі аб тым, што ваеннапалонныя, якія вяртаюцца ў СССР, разглядаюцца там, нібы, як здраднікі радзімы і што іх чакае суровае пакаранне. Дзякуючы дзіўнаму патураню англійскай камендатуры транзітнага лагера для рускіх ваеннапалонных у Суэце, гэты лагер на працягу некалькіх дзён наведвалі польскія капралы: Жэліхоўскі, Малеўскі і Бяловіч, якія распаўсюджвалі там гнусны антысовецкі паклёп і прабавалі схіліць некаторых асоб з заходніх раёнаў Украіны ўцячы з лагера і не вяртацца на радзіму. Толькі ўмяшанне совецкіх афіцэраў і чырвонаармейцаў лагера паклала канец гэтай правакацыйнай рабоце. Совецкімі афіцэрамі было далей высветлена, што ў лагеры № 307 для транзітных ваеннапалонных знаходзілася 1.156 нашых афіцэраў і салдат, прыбыўшых у Егіпет па дарозе на радзіму з Францыі, Італіі, Грэцыі і Швейцарыі. Многія з іх у саставе партызанскіх атрадаў ва ўказаных краінах у тылу ў немцаў вялі ўзброеную барацьбу супроць іх. Совецкія ваеннаслужачыя былі размешчаны ў адным лагеры з нямецкімі ваеннапалоннымі і раздзелены толькі дротам. Многія чакалі адпраўкі больш 3 месяцаў. Абураючы таксама шматлікія факты хуліганскіх выхадак з боку нямецкіх ваеннапалонных у адносінах да совецкіх ваеннапалонных. Так, 7 лістапада 1944 года совецкія грамадзяне адзначалі сваё свята: спявалі совецкія песні, наладжвалі выступленні гурткоў самадзейнасці. Немцы ўсяляк стараліся сарваць гэтае свята нашых людзей, выкрыквалі фашысцкія лозунгі і антысовецкую пахабшчыну і кідалі камені ў совецкіх грамадзян. Хуліганы не былі спынены. Усе людзі спалі на зямлі, маючы замест матраца адну лёгкую коўдру. Былі хворыя, якія ўтрымліваліся ў нямецкім лагерным шпіталі.

Нялішне адзначыць, што аб усіх гэтых агіднасцях з Каіра была паслана ва ўпраўленне па рэпатрыяцыі совецкімі афіцэрамі тэлеграма, але, на жаль, гэтая тэлеграма мясцовай цэнзурай не была прапушчана, і аб усіх указаных вышэй агідных фактах упраўленне даведалася з вялікім спазненнем ад прыбыўшых з гэтых лагераў нашых людзей.

У даны час становішча спраў з рэпатрыяцыяй грамадзян саюзных нам дзяржаў такое:

З моманту студзеньскага наступлення Чырвоная Армія вызваліла на занятай ёю тэрыторыі Германіі звыш 205.000 ваеннапалонных і грамадзянскіх асоб саюзных і другіх замежных дзяржаў. З іх за гэты кароткі час 64.188 чал. ужо адпраўлены на радзіму; у прыватнасці, усе англічане і амерыканцы, апрача невялікіх груп хворых і адзіночак, ужо рэпатрыіраваны і выехалі на радзіму. Астатнія будуць адпраўлены неадкладна пасля прадстаўлення транспартных сродкаў, у якіх адчуваецца вялікі недахват.

Паводле ўказання Совецкага ўрада нашы рэпатрыяцыйныя органы пачалі сваю падрыхтоўчую работу значна раней Крымскіх пагадненняў. Як у цэнтры, так і на месцах створана моцная арганізацыя па справах рэпатрыяцыі, здольная хутка і аператыўна спраўляцца з ускладзенымі на яе задачамі. У выкананні першачарговай сваёй задачы — выяўлення і ўліку вызваленых грамадзян саюзных дзяржаў органы рэпатрыяцыі меткі за ўсё спадзяюцца на весткі, якія меліся раней з розных крыніц аб месцы знаходжання германскіх канцэнтрацыйных лагераў і колькасці ў іх гэтых кантынгентаў. Да прыходу Чырвонай Арміі гэтыя лагеры аказваюцца або перамешчанымі або ліквідаванымі, а ваеннапалонныя і грамадзяне саюзных дзяржаў у пэўнай частцы ўвезенымі ў глыб Германіі, а вызваленыя—часта аказваюцца разышоўшыміся ў розныя бакі.

Таму ўсе органы камандавання дзеючай арміі, як і органы рэпатрыяцыі, прыкладалі і прыкладаюць вельмі вялікія намаганні да росшуку вызваленых грамадзян саюзных дзяржаў, пасылаючы для гэтай мэты сотні афіцэраў. Гэтая работа ніколі не аказвалася дарэмнай.

Часам ад ваенных місій саюзных дзяржаў мы атрымлівалі і атрымліваем паведамленні аб колькасці і месцазнаходжанні вызваленых ваеннапалонных саюзных дзяржаў. Гэтыя весткі мы заўсёды старанна і неадкладна правяраем, але яны вельмі часта аказваюцца недакладнымі. Напрыклад, было заяўлена, што ў лагеры № 319 у горадзе Холм знаходзіцца 180 англічан. Праверка паказала, што немцы ўсіх іх эвакуіравалі ў глыб Германіі. У лагеры Заган праверкай устаноўлена, што немцы расстралялі 50 англічан нібы за спробу ўцячы. Указвалася, што ў Брэсце знаходзіцца 370 паўднёва-афрыканскіх салдат, на самой справе там нікога не аказалася.

Збор вызваленых на пунктах эвакуацыі з размяшчэння дзеючай арміі для адпраўкі на нашы зборныя пункты і ў транзітныя лагеры, як правіла, праходзіць хутка, і адпраўка праводзіцца без затрыманняў па чыгунцы і самалётамі.

На зборных пунктах і ў лагерах вызваленыя з нямецкага палону ваеннаслужачыя зводзяцца ў воінскія падраздзяленні, а грамадзянскія асобы—у групы. Унутраная адміністрацыя назначаецца з ліку афіцэраў адпаведнай нацыянальнасці. Унутраны распарадак і ўпраўленне ўстанаўляюцца ў адпаведнасці з воінскімі парадкамі і законадаўствам іх краіны. Маючыя патрэбу забяспечваюцца бялізнай, пасцельнымі прыналежнасцямі і атрымліваюць поўнае абмундзіраванне па нормах салдат і афіцэраў Чырвонай Арміі. Выдаецца туалетнае мыла, табак і запалкі. Кожны рэпатрыіраваны ў дарозе, на зборным пункце і ў транзітным лагеры забяспечваецца гарачым харчаваннем па нормах салдат і афіцэраў Чырвонай Арміі.

Асаблівыя клопаты праяўляюць совецкія рэпатрыяцыйныя органы аб тых, хто мае патрэбу ў медыцынскай дапамозе. На зборных пунктах і ў транзітных лагерах створаны шпіталі. Яны забяспечаны кваліфікаваным медперсаналам і дастатковай колькасцю медыкаментаў. У выніку добра пастаўленай медыцынскай дапамогі мы ў сім не маем інфекцыйных захворванняў і смяротнасці.

У горшае становішча ў сэнсе харчавання, медыцынскай дапамогі і перасоўвання ставяць сябе тыя ваеннапалонныя саюзных дзяржаў, якія, ігнаруючы ўстаноўлены парадак збору ў пунктах рэпатрыяцыі, імкнуцца на ўласную адказнасць самавольна дабрацца да Масквы. Такі факт меў месца з групай амерыканцаў, якая, нібы, атрымала дазвол ад старшага афіцэра палкоўніка Друры і палкоўніка Га... «дробнымі групамі, як мага хутчэй, дабрацца да Масквы».

Трэба сказаць, што зараз праяўленні неарганізаванасці і самавольства з'яўляюцца рэдкімі выключэннямі.

Станоўчая ацэнка гасціннага прыёму замежных ваеннапалонных і грамадзянскіх асоб, якія вызваляюцца Чырвонай Арміяй, іх матэрыяльна-бытавога і культурнага абслугоўвання ў часе прабывання на зборных пунктах і ў лагерах дана самімі рэпатрыянтамі і афіцыяльнымі прадстаўнікамі Ваенных Місій у шматлікіх заявах, пісьмах і афіцыяльных актах, вядомых совецкай і замежнай грамадскасці па матэрыялах, публікуемых у друку. Мы маем сотні заяў ад вызваленых з нямецкага палону англічан і амерыканцаў аб тым, як байцы і афіцэры перадавых часцей Чырвонай Арміі дзяліліся з імі ўласным пайком, гарэлкай і табаком».

Адказны рэдактар
Д. ДРАГУН.

АТ 30120 АДРАС РЭДАКЦЫІ: г. Мінск, вул. Пушкіна, 55, 3-ці паверх. Тэлефоны: Адказнага рэдактара—149, Адказнага сакратара— 150.